

[illegible]

Juraj Hatrík: LÚČNE OZ
 z Spiša, Liptova, K
 ožň Podhradský: TUJAK
 ovan Hrušovský: NA LÚ
 ožň a zbor a sapránové s
 Madimny Bokes: PASTIL
 le a roh a zvonce
 Mešs Salva: PASTIERS
 a biele nástroje
 Ivan Farik: BALADA Z C
 Igor Bázlik: PRIADKY Z

H
 van der
 cium
 REC
 A
 piš
 DVE
 TIN
 zvo
 agu
 lojz
 ka,
 pra
 g:
 Pál

KONTAKT č.5

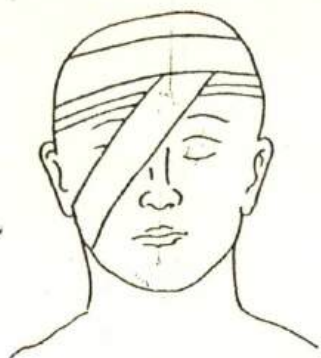
KONTAKT

5555555555

obsah:

1. Icek Merjet.....Dve poviedky
2. Z.....Literatúra a súčasné pomery
3. Hobo Blues Band.....6 piesní
4. Krava.....Torzo zomrelo
5. P.S.....Hovnajzy
6. JASO.....Občianska statočnosť
7. Hugo Ekstein.....Tri básne
8. T. Raw.....0 povahe pravdy
9. Čarodej OZ...../rozhovor+scenáre/
10. F.P.....Niekoľko slov z druhej strany
11. Leszek Kolakowski.....Jedna ukážka ako rozmýšľať
12. Egon Bondy.....Zápisky /dokončenie/
13. INFORMÁCIE

ICEK

MERJET

DVE

POVIEDKY

Plína se roztrhla. Visí v ulicích, chudák, sama po čtyřech batolatech. Ona do ní čůrala a se zadečků jak z naplácanych tvářiček andělíčků / tužidel na sunar / vytékala vonná čokoláda. Pouliční lampy dávno chrupou v elektrárně. Kde je noc a kde den?

Ráno, mlha - plína po čtyřech batolatech.

Jde. Vlastně šla / a jiní jdou / s žaludkem na vlnách. Vše dopito, konec. Je přítomna jen věčná kocovina rán. Ulice protínající se v nesmyslné nic, kreslící nijaké kresby. Ulice protínající se v osudové obrazce? Mlha kyne / Hrnečku vař / jak plína po čtyřech batolatech.

Oči chtělyby. Žaludek řve: "NE !" Postavil si žaludek žaludeční hlavu a žaludečními ústy i ústy jejími vyřkl na chodník své: " NE! "

Z pusy trpce páchne, nos popotahuje. Marně nasává. Řídká svíce / esence obložených chlebiček, vína a rumu / stéká po rtech, koutky úst, po bradě na chodník. Nohy vláčné. Chtějí vzlétnout, obrubník jim nestačí. Pachůť v ústech a žaludeční pusou i pusou její ven - ven na chodník. Chvilka křečí, vypoulených očí / ona snad brečí? /

Pod chodníkem ve vlhku se krčí On. Je ráno, je sama a v ulicích plína po čtyřech batolatech. Zvedla ho. Je JASNÝ protože je sám a ona je sama. Alespoň jeden může být šťastný. Proč ne On: Šroub číslo sedmnáct.

Ležel pod obrubníkem obnažený do půl těla, zbytek krylo listí. Teď zakřívá ho v dlaních, přendávajíc z jedné do druhé. Ke šroubu patří matka - žena i muž mají svůj chtíč. Sudička osudem sebe nazvala. Sudička osudem, ale není k nalezení matka číslo sedmnáct.

Hrne listí podél obrubníků, křížem kráž korsuje ulicí. Chodníky, cesty, ulice. Není k nalezení matka číslo sedmnáct.

Vroucí hřejivé stisky. Pochopení v dlaních. Chladný kov a sudička osudu. Však matka číslo sedmnáct není k nalezení.

A plína po čtyřech batolatech rozpadla se vprach. Tím prachem dere se slunce ven a matka číslo sedmnáct stále není k nalezení.

Žaludeční křeče obložených chlebiček i víno i rum - vše pryč. Zůstal jen osud x v rukou sudiček, samota a nikde k nalezení matka číslo sedmnáct.

Slunce - baldachýn na modrém prsu dere se ven. Lidé spěchají na sobotní směnu.

V panelovém pokoji:

Teplo - žhaví se ústřední topení. Stáhnout rolety, načít lahvo-
vé. Tíží samota - hnusné prokletí.

Jsou dva. Ústřední topení se žhaví a matka číslo sedmnáct
není k nalezení.

Cudně se v šeru pokoje svléká. Přes hlavu sune vyrudlé
triko. Bere ho do dlaní - Šroub číslo sedmnáct. Teplota stoupá.
Samota tíží jak poslední šál nejintimnějšího oblečení. Po hor-
kém, vláčném, žádoucím těle šroub sune níž, až tam, kam sama
v leže nevidí. Teplota stoupá, vzrušení nutí: níž a hloub.

I osud sudiček zahrál si:
Vždyť matka nebyla k nalezení.

x 000 x

KNIŽNICA
OLEGNA
PASTIERA

Procitlo břicho na rozkvetlé louce. Zývlo si mezi kytkami
břišní tlamou, uvnitř prázdné břišní dutiny zakručelo. Mělo hlad
- dalo se do žrání všeho, co se nacházelo v jeho dosahu. Nejprve
lístečky, potom celé květy, celé rostliny, celé trsy rostlin. Jak
narůstal obsah plnicí se břišní dutiny, zvětšoval se obsah rož-
tahující se břišní tlamy. Žralo drny a velké kusy hlíny, žralo
keře i stromy. Žralo kopečky, roviny a přišla by řada i na hory
a velehory.

/ Až by břicho sežralo kopce, roviny, hory a ještě
několik velehor a rovin, dosah břišní tlamy by do-
sáhl moří a ta by břicho břišní tlamou vypilo./

Vše v sobě měnilo v trus.

Žaludeční dutina i žaludeční tlama mohutněly. Břicho by z ne-
nasytnosti sežralo celou zem - všechnu zemskou vodu vypilo a zhl-
tlo veškerou souš. Samo by se stalo oběžnicí. Muselo by žrát atmo-
sféru, ale před atmosférou by stále žralo vlastní trus, až by ne-
byl trus ani atmosféra, jen obrovské břicho s obrovskou břišní tla-
mou a obrovskou břišní dutinou. Uvnitř prázdné břišní dutiny by
zakručelo, protože ve vzduchoprázdnu není co žrát - chcíplo by
hlady. Kolem slunce by kroužila planeta s břišní tlamou a břiš-
ní dutinou.

To vše se stát mohlo, ale nestalo.

Včas narostl dosah břišní tlamy k mozku odpočívajícímu v trá-
vě opodál, k ústrojí přemýšlejícímu. O svém přemýšlení a o pro-
mysleném dále přemýšlel, zda správně je promysleno. Mozek měl
takového přemýšlení a promýšlení, že neznal hlad. Jak také mohl
jíst, když dosud neměl břišní tlamu a břišní dutinu?

Navrhl břichu /kdo jiný mohl navrhnout - břicho má jen břiš-
ní dutinu a břišní tlamu/, aby se daly dohromady. Po chvilce pře-
mýšlení vysvětlil břichu vše potřebné, co se hladu týče. Ač jídlo
před setkáním neznal,

/I dnes je nemožné vymyslet, aniž by předem neviděl. Vše vy-
myslené je pouze různé navrstvení okoukaného od přírody./

podářilo se mu břicho přesvědčit. Není těžké přesvědčit vysvětlo-
váním břicho, vždyť má jen břišní tlamu a břišní dutinu. Hned také
nazval břicho Břichem Žravým, prý, aby se odlišovalo. Nebylo od
koho se odlišovat, ale prý se to patří. A sebe nazval Mozkem Pře-
mýšlivým ze stejných důvodů.

Žily na světě ve dvou, než se k nim připlížil zbytek těla.

Tělo chodilo krajinou bez cíle; ruce bez cíle plápolaly pedál trupu, hlava se bez cíle otáčela do stran a pusa bez cíle blábolila.

Mozek přemýšlivý navrhl tělu, aby se k nim přádalo, že dá rukám, nohám, hlavě i trupu promyšlený řád. Pusa něco zablábolila, ruka někam mávla. - Mozek s břichem vstoupily do těla. Jeden níž, druhý výše. Tělo zbylé, jak jej mozek nazval, aby se odlišovalo, se promyšleně vydalo světem.

Po zemi chodil Mozek Přemýšlivý, Břicho Žravé a Tělo Zbylé. Chodily promyšleně - mozek přemýšlel, břicho žralo, tělo neslo. Chodily ve třech a potkaly srdce.

Mozek Přemýšlivý přemýšlel: Vzít srdce mezi sebe? K čemu se hodí teplá, vláčná, tlukoucí hmota? Co s ní v těle? Nebude škodit? Nechat ji teploučkou ležet v trávě? Co když uslyší někdo její tlukot, co když se jí dotkne a zvláční?

I odsoudil mozek své staré společníky na doby xy své podřízenosti: "Rozsudek nabývá platnosti okamžitě a není žádného odvolání." /Kdo by se odvolával a proč? Mozek myslí, břicho žere, tělo nese./ Srdce přijal za společníka. Ubytoval ho ve středu těla mezi břicho a sebe.

Tím ztratil mozek své výsadní promyšlené přemýšlení - vpustil do svého myšlení cit.

Břicho od smrti zachránil mozek a od konce existence Mozku přemýšlivého naoplátku pomohlo Břicho Žravé:::

Mozek si vymyslel jedinou věc, která také proto neexistuje, mozek si vymyslel DOKONALOST. Zabýval se svou dokonalostí, přemýšlel, o ní a o promysleném dále přemýšlel, zda správně je promysleno. Kdyby DOKONALOST existovala, znamenala by naprostý konec - nemohlo by být nic dál. A kdyby přece jenom něco dál bylo, již by se dokonalost minulá nedala prohlašovat za DOKONALOST. DOKONALOST byla, bude a je nebo není nebyla a nebude. Nedá se rozdělit; byla není bude, byla není nebude, nebyla není bude. DOKONALOST je jen jedna - "Není, neexistuje." Mozek přemýšlivý potkal břicho a přemýšlel o něm. Chtěl dokonalost i pro Břicho Žravé. Dvě dokonalosti už dají velmi mnoho přemýšlení a promýšlení. Dednes je nedomyslel, proto může mozek existovat zachráněn před možností NIC.

Přemýšlení a promýšlení o tělu, o břichu o sobě, tedy - . O Tělu Zbylém, o Břichu Žravém a Mozku Přemýšlivém zaniklo vpuštěním srdce, vpuštěním citu do myšlení. Od té doby není na světě Břicho Ž., Tělo Z., Mozek P., je člověk.

V úvodníku Kontaktu číslo štyri som sa dočítala: "...literárnu hodnotu nech posúdi každý sám a dokonca v Kontakte by sme veľmi privítali fórum kritiky."

Povzbudilo ma to. K písaniu. Pretože hneď za tým stálo: "Kontakt nemá spĺňať kritériá literárneho časopisu, úprimne povediac, v súčasných pomeroch je to absurdná predstava. Tie/to/ príspevky majú hodnotu predovšetkým ľudskú, sú produktom aktivity ľudského mozgu, ktorý v tej chvíli nemyslel v dimenziách bežných pre dnešnú realitu.../tentoto princíp/ sa nám javí ako najpodstatnejší. Preto sme sa zo všetkých síl snažili nepodľahnúť lákadlám bohatých zásob svetovej literatúry... každý váš verš, riadok...neprecedený sitom autocenzúry a úvahami o honorároch má dnes hodnotu tým väčšiu, čím labilnejšia je naša viera v humanistické ideály."

Súdim takto: Konečne je tu šanca prestať s vyjadrovaním v inotajoch. Kontakt je priestorom, kde sa možno slobodne vzdať tohoto nemilého spôsobu komunikácie. Zahmlená reč, zmysel ktorej si treba neustále vyjasňovať, ťahať sa ho - a preto aj sa hádať - je tu nemiestna. A nefunkčná. Kontakt navyše nie je každý deň, aby sme sa mohli včas uvádzať na pravú mieru.

Cesta k opaku hmlistého a nejasného nie je jednoducho totožná s úprimnosťou. Kontakt bol vytvorený, aby sme mohli hovoriť k veci. Ale to nejde len tak.

Citované vety mi tu slúžia / ma tu súžia / ako príklad nejasného vyjadrovania, o to nepríjemnejšieho, že sa dotýkajú koncepcie Kontaktu. Pritom sa dá iba tušiť, čo sa domnievajú autori Úvodníka chápať pod literatúrou a kritériami literárneho časopisu. Dačo priveľmi exkluzívne, dačo priveľmi od veci. Bol to snáď tichý smeč len na niekoho /Lolita/ - alebo pokus o koncepciu? Tomu druhému prízvukuje aj požadovaná súčasnosť tvorby, ktorá nie je poznačená autocenzúrou a úvahami o honorároch, slúžiaca ako kritérium výberu príspevkov pre Kontakt. Takúto tvorbu pokladajú autori úvodníka - ako aj zostavovateľ Zborníka - za živorodku - pokiaľ ide o hodnotovosť. Akoby úprimnosť vylučovala zmätenosť, povrchnosť, mŕtvosť textu.

Vidím - fatalizmus. Generácie mu prepadajú celkom hravo. V tom sme sa prejavili ako deti svojich rodičov. Tí sa činili neuveriteľným spôsobom vo viere, že stačí povyzliekať a postrieť všetko "buržoázne" a najrýdzejšie spoločenské kvality, rozkvet ekonomiky a kultúry, do tých čias hrdúsené "buržoáznymi spoločenskými vzťahmi" - zjavia sa svetlu sveta. Podobne aj my - s blahoslavene nevedomou pýchou - vyžý-

vame blížnych k odvahe vyzliecť sa z Kultúry Štruktúry, k vykašľaniu sa na inšpiráciu. Tento pyšný striptíz však dovádza čitateľov Kon-
taktu k účasti na predvádzaní chudoby ducha rovnako, ako doviedol
túto spoločnosť k rozširovaniu svojej chudoby a priemernosti. Na
takejto fatalistickej viere - viere, ktorá príčinlivo vulgarizovala
marxizmus - je postavená koncepcia Zborníčka. / A Patočka je tam
doslova a do písmena " podhodený " ! / Úprimnosť a gramotnosť, to sú
dve ~~nezastiteľné~~ zásadné a úplne postačujúce kvality na samospolodenie
mysliteľa... Tak to aspoň zostavovateľ Zborníku c í t i l .

Kým on myslí citom, ja sa snažím rozumom. Vzájomná diskusia je preto
nevďačná a zraňujúca. Veď ako sa takto možno dohodnúť na literatúre !
A na pomeroch ! Na tom, čo v súčasných pomeroch robí literatúru ab-
surdnou.. Nejaké naliehavé úlohy ? Z citovaného textu to nie je jas-
né. Aké naliehavé úlohy, kvôli ktorým zaoberať sa literárnymi kvali-
tami textu znamená nechať si dejiny unikať pomedzi prsty ?!

Myslím si tiež, že : " V jistém bode dějin musí se v každé společnos-
ti stát jasným, že další vývoj nedá se bez strašlivých škod vyřídit
násilím válečným či pouličním. Nastupuje éra vnitřního zrání v kolek-
tivním vědomí. Ty řvavé dějiny, jež teď prožívá Afrika a Azie, to je
zvěřské řázení, z něhož když rychle nevyrostou, zničí nás všechny.
Národy byli šťastné, kdykoli měli kapitolu dějin bez dějů přístup-
ných mládeži. Já bych to po celém světě zbavil hlasovacího práva do
triceti let, jelikož je to blbé jako pučtok ! " / L.Vaculík:Český snář,
záznam z 3. augusta 1979 /

Odhliadnuc od nevôle k dejinám mládeži prístupným - v každom prípade
- na pouličné dejiny sú naše počty priveľmi sporé. Preto máme času
dost. Na rozmýšľanie. Aj preto, že predstavitelia " seriózných dejín "
výsledky nášho premýšľania vôbec nesúria..

Kto si teda viac ako my môže dovoliť dbať na kultúru prejavu ! A uplat-
ňovať vzájomne najprísnejšie kritériá hodnotenia! Kto sa domnieva, že
myslieť inak znamená automaticky myslieť dobre, a vyžaduje od partne-
rov jemnosť, dojatie a pochvalu za smelosť, tomu sa - aspoň odo mňa -
dostane iba útrpnosti.

Naše reálnosocialistické pomery boli odjakživa veľmi nenáročné - a te-
da - ľahostajné k človeku. Nedokázali ho žiadať tak, aby sám žiadal
od seba. Nuž ako dôsledok toho - mu nič nedávajú. Kontakt by sa nemu-
sel podobáť pomerom. Ale ľahko sa aj môže.

Podľa mňa, o priateľstve svedčí tvrdosť a náročnosť a nie lichotivé
tutuli. Znamená to, že neberiem ohľad na to, či máš alebo nemáš školu
- ku každému som rovnako bezohľadná. Ak sa ťa tá bezohľadnosť dotýka,
pokús sa ju pochopiť ako znak toho, že ťa neberiem na ľahšiu váhu.

Ak sa kruto posmievam tvojej trúfalosti - neposmievam sa trúfalosti, že sa pcháš do lepšej spoločnosti. Posmievam sa tomu, že si trúfaš cítiť "v pchaní sa" väčšiu ľudskú hodnotu ako v precíznom myslení. Je treba sa mu učiť.

Takáto myšlienka sa objavuje aj v Zborníkovom torze a napriek teenagerstvu svojho autora ho prekračuje : " Skúšam si predstaviť, koľko takého potu a všetkého ťažkého treba, aby prišiel bod, kedy zmizne kŕčovitá snaha a text už nie sú slová, a sám od seba si plyní, alebo tečie, strieka, na svoj vlastný pohon, úplne samozrejme, tak ako zvuk, ako trebárs pesnička od Beatles. Tak sa myslím, dá dorozumieť. Kdeže dobrý úmysel.."

KNIŽNICA
OLEGANA
PISTIERA

**HOBBO
BLUES
BAND**

6

PIESNÍ

MOJE, TVOJE, NAŠE

Moja je telka	-	tvoj je chlast
Moje sú autá	-	tvoj je prach
Môj je pancier	-	tvoj je nôž
Moji sú psi	-	tvoja je stráž

Tvoja je muzika	-	môj je tanec
Tvoje sú hodinky	-	mne ani žvanec
Tvoja je šunka	-	moja je masť
Tvoja je radosť	-	moja je strasť

Naše sú ulice	-	naše sú domy
Naše sú účty	-	otravné plyny
naš je lekvár	-	naše sú hrady
naš je zisk	-	naše sú straty

Človeku je do smiechu keď si na to pomyslí
Dúfam, že vidíte aký som šťastný!
Vidíte, že som šťastný?! Som šťastný!!!

Moja je duša	-	tvoje je telo
Môj je Sirius	-	tvoje je Zero
Môj je Hendrix	-	tvoji sú Stones
Moje je striebro	-	tvoj je bronz

Tvoje je zlato	-	moja je hrdza
Tvoje sú kľúče	-	a v okovách ruka
Tvoje je zriadenie	-	môj je zmätok
Tvoj je štát	-	a môj zas len ten zmätok

K T O S O M

nesmrdím - a nie som sladký
nezúrim - a nie som hladný
Nie som mäkký - a nie som tvrdý
nie som boháč - a nie som chudobný

nie som fízeľ - a nie som vrah
nie som blázon - a nie som lekár
nie som sudca - a nie som podvodník
nie som umelec - a nie som hudobník!

nie som roboš - a nie som roľník
nie som frajer - a nie som trhnutý
nie som štíhly - a nie som tlstý
nie som sluha - a nie som slobodný !

Kto som, kto som ja!
Pokým sa na svete prelieva krv
povedz, koho zaujíma, kto som?

nie som zbraň - a nie som kvet
nie som zver - a nie som človek
nie som hviezda - a nie som boh

Máš ma rád, či nenávidíš - volajú ma Hobo

Kto som, kto som ja!
Pokým je chleba dosť a sviňa vyžratá
koho to zaujíma kto som?!!!

BLUES ČIERNEJ OVCE

Ovce sa pasú, pastier za dievčatom beží
Ovce sa pasú, pastier na dievčati leží
Nič sa nedeje, elektrický pastier stráži!

Sú medzi nimi tri pekné čierne ovce^x
Sú medzi nimi tri pekné čierne ovce
No je to viac ako je v rozprávke možné

Hovorí vlk, dajme si mäska kus
Hovorí vlk, dajme si mäska kus
A keď sa pastier nasere, zahráme baranie blues.

^x tri čierne ovce-maďarské rockové skupiny - Hobo blues
band, Edda, P. Mobil

BLUES RUŽOVÉHO VRCHU

Bola raz jedna rozprávka, chcela byť prvdou
Vystúpila z knihy a šla robiť zázraky

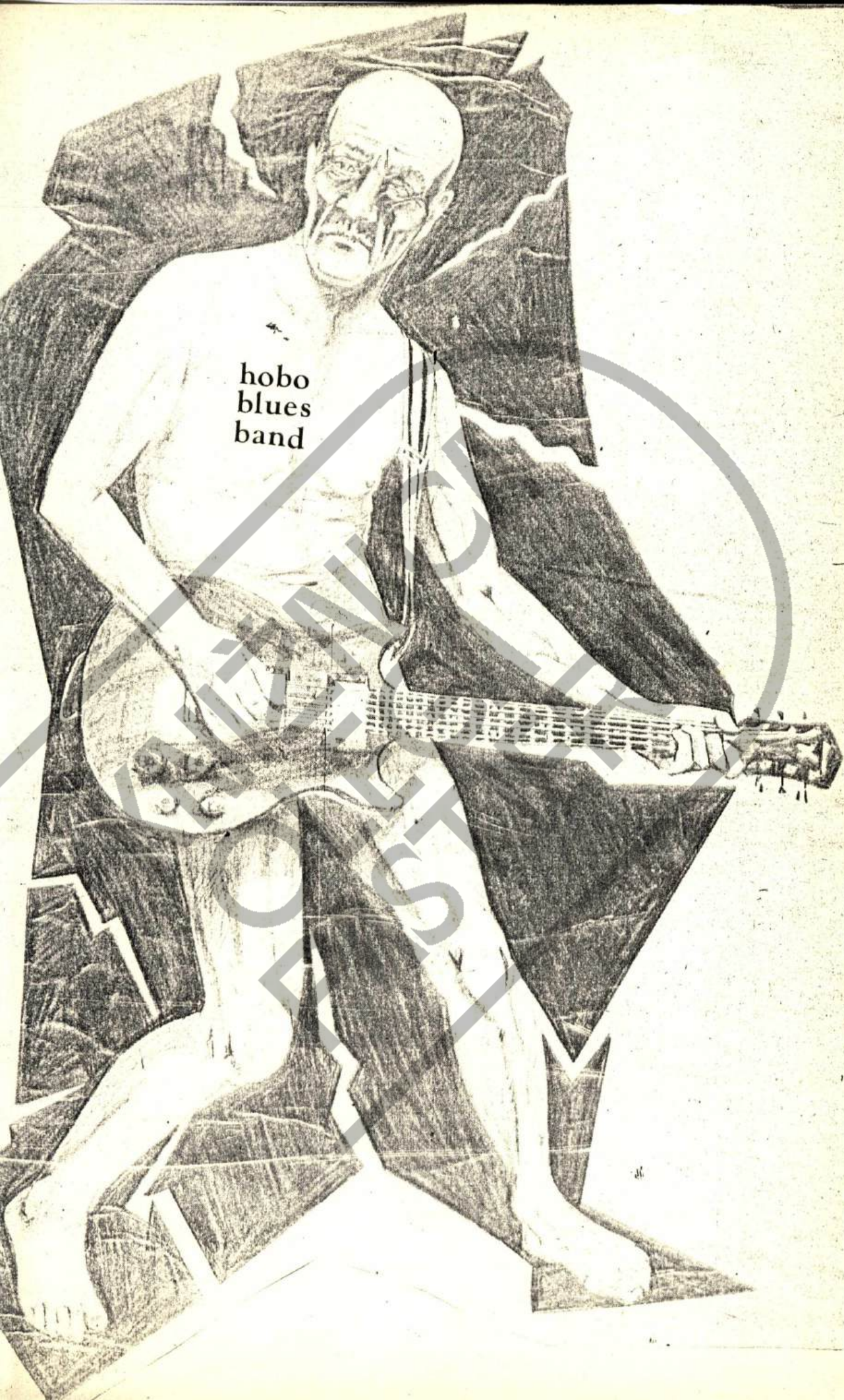
Zbadal ju akýsi človek a zahnal ju späť
Jemu už nepomôžu žiadne rozprávky

Bol raz jeden chlapec, chcel byť záhradníkom
Chcel sa napchávať husacím stehnom

Sedím hore na vrchu, prezerám si knihy
A pred sebou mám plno husaciny

Stahuješ nás ako úzke šaty, Ružový vrch^x

^xRužový vrch-vilová štvrť prominentov nad Budapešťou

**hobo
blues
band**

S O M B L B Ý

Raz na námestí chytili ma " veľkí "
razom do mňa vbili čo si o sebe myslím
Dostal som bombu medzi oči
a rýchlo som hovoril
Kto som a čo som
Rýchlo som sa naučil

Hej ty! - Si tupý!
Hej ty! - Si blbý!
Hej ty! - Si slabý!
A "veľkí" sa smiali

Nemal som staršieho brata
ktorý by ma bránil
Tak som to musel ťahať
dve, či tri zimy
Keď som narástol
prišli moji "malí"
To, čo do mňa vbili
vbiť som ja do nich

Mal som asi dvadsať
keď som si uvedomil
že je na svete
tolko dobrých ľudí
Bol by som s nimi zadobre
to by ma osrali
Tak som si uvedomil
čo mi za to dali

Hej ty! - Si tupý!
Hej ty! - Si blbý!
Hej ty! - Si malý!
A A zasmejem sa zchuti!

Torzo zomrelo - nech žije Zborník !

/ ešte raz k nekresťanskému Kontaktu /

Zážitok z intelektuálneho MY sa líši od rozkoše orgiastických spojení okrem iného aj tým, že vzniká dodatočným pospájaním osamelej práce priateľov. Celistvosť autoportrétu dvadsiatich však predsa len predpokladá nejakú spoločnú osnovu, na základe ktorej každý rozpriada svoju intelektuálnu osobitosť. Nie je ľahké vybrať takú, ktorá výsledok práce už vopred neobmedzuje a zároveň takú, pri ktorej sa rozplýva vo všeobjímajúcom rozjímaní. Čím sme vo veci ne-skúsenejší, tým skôr máme sklony k úzkostlivo veľkodušnej - ako aj netrpezlivej - otázke, do ktorej by sa ako do objemnej nádoby pomestila originalita ktoréhokoľvek z našich priateľov - otázke, ako napr.: Čo ťa robí šťastným alebo nešťastným v súčasnej chvíli. Veľká otázka však čaká márne na rovnako veľkú odpoveď. Naše radostné a zarmucujúce zážitky sú premenlivé a krátke, a preto nás mnohé javy rozsvetľujú jasným či temným plameňom iba ako prskavky. Zážitok, ktorý by sme chceli povýšiť nad ostatné, predtým čo ako skvelý - odrazu bledne, šúverí sa a stráca - cítime, že by sa ním priestornosť Otázky tak biedne, tak nepovšimnuteľne zaplnila. Je to dôvod nenapísať nič.

Každý má aj na pamäti, že ho oslovili rovnakou otázkou ako jedného spomedzi dvadsiatich. Sotva si preto budem istá, že dokážem osobite vypovedať o šťastí a nešťastí súčasnej chvíle - o šťastí a nešťastí, ktoré pramene a zaplavujú ma z v o n k a . Cítim, že vo svojej odpovedi sa sotva vyhnem opakovaniu skúsenosti ostatných. Moje zážitky vonkajšieho sú tak málo zvláštne. A tak mám druhý dôvod nenapísať nič.

A zostavovateľ Zborníku sa čuduje, že mu priatelia s rozpakmi unikajú - možno netuší, že sa cítia náhle prázdni pred žiadostivosťou jeho veľkorysej otázky, otázky, po hlučnom zásahu ktorej sa im šťastia a nešťastia každodennosti rozleteli ako vtáci.

xxxxx

Rojčivo vyjavenej túžbe získať od nás priepustku do intimity prežívania sotva sadneme na lep v skupinovom autoportréte!!! Uchopenie súčasného stavu intelektuálneho MY vyžaduje bojovnosť - poznávať skutočnosť je rovnako ťažké ako loviť dravce. Decentnú výzvu, aby sa vzdala, zodpovie zdvorilým tichom. Je úskočná a lstivá, skrýva sa.

Etika poznávajúceho nemôže byť iná ako etika lovca.

Lovcovi musí byť jasné, čo chce uloviť. Aj ty musíš v prvom rade p o z n a ť t o , čo chceš vedieť od nás. Na čo sa pýtaš, to už

musíš vedieť. Tak ako ten, kto ryžuje zlato, musí vedieť, aké husté má mať sitá. Hoci ignoty sú aj tak rozmanité. Život dvadsiatich je rozmanitejší. Jeho poznanie ti sotva priniesie jediné " Prečo ? ", ktoré prudko vystrelíš do nepriehľadnej džungle našich životov.

Najprv musíš vedieť naše každodenné chodníčky, naše úkony, miesta stretnutí a naše zvyky. Každodenné chodníčky a pastviny - po nich nám rozostav mnoho nenápadných pascí. Tam, kde pijeme voľdu, kde spíme, kde sa v mesačnom svetle trieme jeden o druhého. Všeobecným menám preklzuje skutočnosť pomedzi prsty. Preto radšej zostúp od všeobecného mena po každom zo schodísk, ktoré ^{prach každodennosti.} ~~khnemu~~ ústia, dolu, až tam, kde sa menia na ~~kazubasnyxprach~~

Vždy veľa prehliadneš. Pozorný a pokorný však vždy prehliadne menej a priblíži sa k mnohým cestičkám, ktorými chodíme každodenne k svojim veciam. A na týchto cestách ukáž na viditeľné, a až t e r a z sa pýtaj - ako s ním vychádzame, obchádzame, narážame, pretvarujeme sa, dotýkame.. Ak si predstavíme srdce ako kyvadlo, ktoré sa vychyluje od nuly ako ľahostajnosti k určitým maximám blaženosti a ~~hnusu~~, a predpokladáme, že človek si pozná stav svojho srdca, môžeme sa - ukazujúc na vec - pýtať " koľko bije ".

Bohatý a pestrý úlovok si môže priniesť ten, kto sa na poznávanie trpezlivo pripravoval. V jeho Zborníku rôznohlasne a predsa súhlasne vrčia, prskajú a prajú dravce nášho intelektuálneho MY. - d o t a z n í k - tak veľa nazýva lstivú poľovačku na názory a sny, na životy druhých ...

xxxxxxx

Mnohé zložité spoločenské javy by bolo zaujímavé poznať v ich prenikaní našimi životmi. Ostré farby úšľabkov, zloby a radosti však vystúpia až keď ich zbavíme splošťovania všeobecným ~~genom~~, až zistením, ako zažívame mnohé mená, ktoré sa viditeľne trú o našu skutočnosť, mená, ktoré sú však zo všeobecného mena - ako moc, komunita, násilie, atď - pozorne odvinuté.

Ak by si chcel ešte zostavovať Zborník ako určitým javom vzrušený autoportrét nás tu naokolo... a ak by si si nebol celkom istý.... Som tu.

Krava.

P. S.

HOVN AJZY

Motto:

Hovná na hovno sedá
hromada hoven se zvedá

U prdele málo světla
když vysereš
vono zvětrá

x x x

Je toho moc a kdo se s tím má srát
když žrát tak žrát
když chrápat tak chrápat
když chcát tak chcát
...etc.

x x x

Ale ale kam s tím hovnem
do lepšího
tam ho zbodnem

x x x

Ale ale kam s tím prdem
do prduše na úrok
prdoucí souhlasí?
Ten? Ruce nohy i prdel zulíbal
A že zrovna vás tak podnětný prd naprđnul?
V prđ prđinské prđologii jsem pouhý amatér
navštěvuji večerní kroužek pé pé prdologie
a tam s kolegi prđáky jsme došli k tomuto prđu
Gratuluji kolego gratuluji
Věřím že Velký Prđola bude vaším prdem potěšen

x x x

Už to skoro bylo
a zase prd

No tak co bych pro vás mohl...
Aspoň to
To by šlo
Tak vám děkuju
No prosím prosím
Co prosíte?
Neprosím jen prosím
No tak prosím
ale tady prosím vás neproste
jděte se vyprosit tam do těch dveří
Aha děkuji už jsem se skoro poprosil
A za co zase děkujete?
No tam za to
Tak to jó to jó

x x x

Ježiši Kriste
kterej pak vy ste
já jsem ten na kříži
mě už nic netíží

Mene tekel
jsem králem všech pekel
jé jé jémine
odplata tě nemine

x x x

x x x

x x x x x x x x x

No přece v prdeli

X X X X

Mně asi jebe

[illegible]

OBČIANSKA STATOČNOSŤ

Keď bol Sokrates v roku 399 pred n.l. odsúdený k smrti za svoju statočnosť a presvedčenie o správnosti svojich názorov, aténski občania vypočuli jeho obhajobu a to bolo všetko, čo pre svojho filozofa dokázali urobiť. Sokrata popravili a jeho žiaci odišli z Atén; mám dojem, že skôr ušli pred podobným osudom, aký stihol ich milovaného učiteľa.

Sokrates neváhal aténskym občanom povedať, že sa viac starajú o zarábanie peňazí, o vlastnú povesť a česť, ale o rozum, pravdu a o dušu sa starajú pramálo. Položil na misky váh dve možnosti: na jednu hrabivosť a sebeckosť a na druhú hľadanie pravdy rozumnou cestou bez možnosti zisku za túto činnosť. Aténski občania si vybrali hrabivosť a sebeckosť... Sokrates bez strachu zo smrti, sám so svojim presvedčením odišiel na druhý svet a bolo po srande.

Kde sa stratila občianska statočnosť ľudí, ktorí nedokázali pomôcť svojmu milovanému filozofovi? Prečo zostali hluchí k jeho presvedčivým argumentom o potrebe rozumného uvažovania, o potrebe pátrania po pravde bez ohľadu na zisk a pohodlie, bez ohľadu na plný žalúdok a nové šaty? Aténsky ľud dal prednosť pominuteľným hodnotám pred trvalým bohatstvom rozumu.

Mohli by sme donekonečna listovať v dejepisných knihách a zpomedzi strán by sa sypali podobní mučeníci pravdy, ktorí museli zomrieť pre nepochopenie ľudí, pre ľahostajnosť, pre silu peňazí a sebeckosť. Každé dejinné obdobie malo a má svojich hľadačov pravdy a ako odmenu za ich nekompromisný postoj im stavia šibenice, väzenia a koncentráky.

Z tohoto všetkého mám dojem, že ľudia pravdu nepotrebujú. Je im len na obtiaž. A ak už sa nájde filozof, spisovateľ či prostý človek dožadujúci sa práva na pravdu, je stredobodom posmechu, nepochopenia a jeho domovom sa stáva v "najlepšom prípade" väzenie.

Pred pár rokmi bežal po Václavskom námestí v Prahe horiaci mladý muž. Zúfalým gestom sa snažil presvedčiť ľudí o potrebe boja za pravdu. Tisíce spoluobčanov ho odprevadilo na cintorín - a o prá dni na neho zabudli...

Pred pár rokmi zaujatý, jednostranný súdny tribunál súdil

spisovateľov, filozofov, hudobníkov a kňazov. Opäť bola hlavnou príčinou ich odsúdenia - pravda. A "statoční občania" len pohrdavo mávli rukou: "Tak im treba! Načo to robia, veď to nemá cenu!"

Pred pár mesiacmi išiel do väzenia ďalší filozof, dr. Milan Šimečka, a my listujeme v jeho knihách - v pohodlí vykúrených panelákov, pokyvujeme hlavami, robíme si výpisky a sme - ticho. Mlčky čakáme, koľko súd vymeria za statočný postoj a hľadanie pravdy filozofovi v roku 1982... /?/

A opäť sa potvrdzuje správnosť príslovia, že mlčanie je formou súhlasu.

Tak mlčme a čakajme - statoční občania!

1.1. 1982

/-JASO-/

TRI B Á S N E

básne básne básne básne básne básne básne

básnebásnebásnebásnebásnebásnebásnebá s:

stéká do žíznivé vyprahlé hlíny/.

Pryč Dál Dál

toho co Bylo a Je.

Pryč s nimi!

za sebou na provázku táhne sebe.

V17?

co Bylo a Je

a on se dere na druhý konec lánu zrající kukuřice

Onanuji vzpomínkami
v deštivých,
větrných,
slunných
i prázdných dnech.

Onanuji dlažební kostkou
/ po sedmi letech
o ni zakopávám zas/

Onanuji upoceným tělem
mazlivé plavovlásky.
Onanuji vlnkami
běžících po hladině.
Onanuji melodií.
Onanuji veršem.
Onanuji sklenicí piva.
Onanuji pocitem
/ potvora,
již je zde znovu/.

Onanuji.

Vyteču.
Neoplodním.
Nezrodím.

Jalové onanování vzpomínkami.

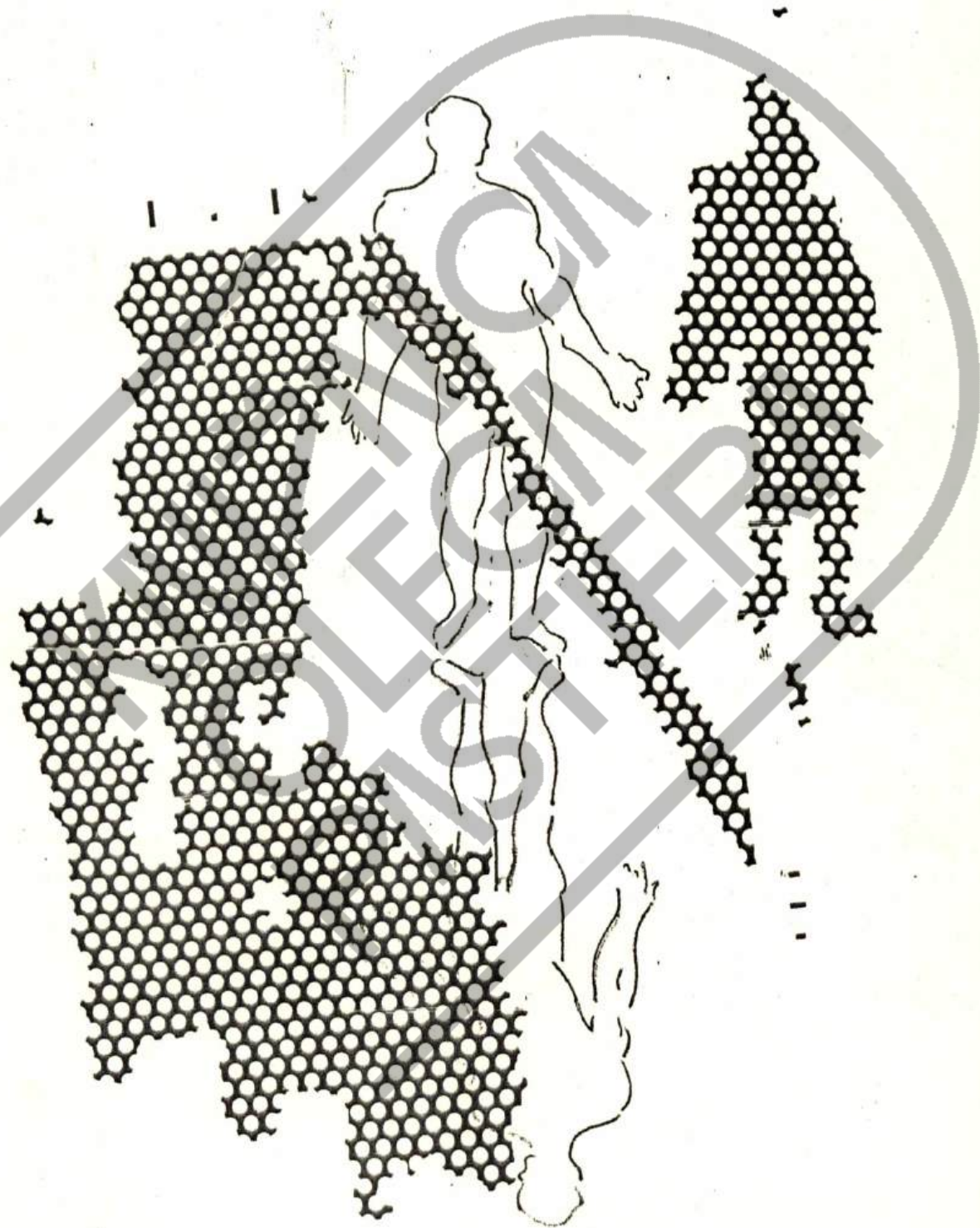
Jsem uspávkou
zátkou jícnu trychtýře
propustí "svého" života

Jsem uspávkou
zátkou jícnu trychtýře
A vzhůru jsme již dva
nad námi tři
Pak čtyři
a matematickou vývrtkou dál
a výš
a hůř

Jsem ucpávkou
zátkou jícnu trychtýře
propustí
v níž dřepím sám

Matematická vývrtka nađe mnou
je matematickou řadou
od dvou
až nevím kam
a ještě výš
a ještě hůř

Jsem ucpávkou
zátkou jícnu trychtýře
propustí "svého" života

DEDIKÁCIA : J. Dolníkovi

PODNETY : Jedna otázka / Kontakt č.4 /
K nekresťanskému Kontaktu č.4

MOTTO : " Prišiel som na myšlienku, Góvinďa, ktorú ty budeš pokladať za žart alebo bláznovstvo, ale ktorá je mojou najlepšou myšlienkou. Znie : Každéj pravdy opak je práve taký pravdivý."

H.Hesse: Siddhartha.

PROLÓG : Autor priznáva, že bezprostredným podnetom k napísaniu tohto textu boli motívy, ktoré by "etika polemiky"- pokiaľ by taká etika existovala, pokiaľ by vôbec nejaká etika existovala - určite neuniesla: zábava z toho, že opäť sme raz začali bratislavskú žabomyšiu vojnu a to, s akou radosťou sa babreme vo výkaloch vlastnej priemernosti, úcta s akou brilantnou rafinovanosťou sú spracované niektoré pasáže poznámok K nekresťanskému.. a s akou presnosťou sú vedené osobné útoky, ďalej trocha škodoradostnosti, konkrétna osobná zaujatosť a niekoľko ďalších motívov tohto druhu / určite nechť k pátosu a sentimentu ; nemám rád ufnúkaných outsiderov, Kantúrkovú a i disidentskú mýtomániu /. To však nič nemení na tom, že to, čo sa o chvíľu pokúsím čo najstručnejšie povedať, je mojím názorom TERAZ a TU a pokiaľ ním zostane, som pripravený si za ním stáť aj v "etických polemikách", hádkach a diskusiách všetkého druhu, práve tak ako v prípade svätých vojen, vyobcovania z kruhov, doživotnej klatby či križiackych výprav, ktoré budú vyvolané oveľa dôstojnejšími podnetmi, ako sú tie dnešné moje.

TÉZY : Neverím než v stále vznikajúce a stále zanikajúce TERAZ a TU , pulzujúce a všeobjímajúce, jedinečné v každom momente a neopakujúce sa v momente nasledujúcom - a predsa paradoxne nemenné - objímajúce zároveň realitu a víziu, uskutočnené a možné, konkrétne aj nerealizované alternatívy, záblesk nerozdelenia : vnímanie neoddelené od predstavivosti, cit od rozumu, povinnosť od vôle, slová od dotykov, slová od chvenia, podstatu od jej dôsledkov, posudky od diania, tzv.pravdu od tzv.lži.

Keď záblesk pominie, otvorí sa priestor pre tzv.pravdu, túto zvláštnu schopnosť určiť diagnózu situácie pomocou daného statu quo mojich informácií a kvalitou prísunu dobových vzorov a čítankových príbehov; ostáva tzv.pravda podmienená civilizáciou, v ktorej som sa práve ocitol, dráždená žumpou podvedomia a vyvolávaná aj úspechom či neúspechom včerajšieho sexuálneho aktu; dotváraná komplexami rôzneho druhu; prejavujúca sa ako dôsledok impulzov, o ktorých možno

nič neviem; a závislá na tom, či ma len pobolieva hlava alebo sa mi práva to tela zažrala rakovina. Táto tzv.pravda bola iná včera a iná bude zajtra - ale už bez paradoxnej nemennosti - a bude vždy iba jednou stranou mince, ktorou sa nikdy nedá splatiť dlh úplne, vždy bude len odtrhnutou polovicou karty / bez "narážky na " horníka " či " dolníka " /, ktorou sme nútení hrať.

Toto nie je dôsledok hojného čítania ktorejkoľvek z relativistických filozofií, to je moja osobná a pri všetkej devalvácii toho slova aj hlboká skúsenosť.

Pritom nechcem tvrdiť, že niečo pevného bodu. Viem, že Boh existuje. Chcem len znovu vysloviť paradox poznateľnosti a nepoznateľnosti tejto existencie. Ježiš a Búda, Zoroaster a Mohamed, Lao Tse a Konfucius, tí všetci vyslovili svoju skúsenosť s obcovaním s objektívnou jednotou, a túto skúsenosť vyslovili bezo zbytku, pretože s ňou do styku prišli. Potom sme sa tohto vysloveného zmocnili my a miesto toho, aby sme to prijali ako výzvu pre vlastné splynutie s nepostihnuteľnou Jednotou, obcujeme so slovami, s textami, ktoré sme posvätili a vyvodili z nich zložité systémy kategórií a pojmov, kritérií a zákonov, etík a náboženstiev, ateistických vzbúr a relativizujúcich špekulácií / daň intelektuizmu a priznanie, že aj ja som v tom po uši / mimo niekoľkých očistných momentov, ktoré sú tak krehké a intímne, že sa ich bojím pomenovať, aj pre mňa je Boh predovšetkým dôsledkom úvah nad Kierkegaardovou spomienkou na otca vyrazajúceho výkriky prekliatia na jutských pastvinách a Sartrovým dožadovaním sa znamení pred ranou rozšklabenou v bráne./

Ale to už trochu minulo. Dnes dokážem pozdraviť Ť Jednotu.

Tzv.lož je výsledkom rovnakého myslenia ako tzv.pravda. Celá teória lži je od počiatku spochybená tým, že aj tzv.lživá myšlienka je realitou; v istom zmysle na dne obludného paradoxu, všetko, čo existuje, je pravdivé, pretože je autentické, je tu. Je to len naše umelé delenie, ktoré niektoré myšlienky / motívy, ospravedlnenia, konania / povyšujú do stavu pravého, t.j. oprávneného a falošného, t.j. zavrhnuteľného. Tzv.pravdivú myšlienku od tzv.lživej myšlienky delí len konvencia, kontrakt o tom, čo bude v našej kultúre a v našej epoche pravdou - a ilúzia, že tento kontrakt sme odvodili procesom, ktorý môže nahradiť zážitok Ježiša a Budhu. Tzv.Lživá myšlienka zdieľa s tzv.pravdivou myšlienkou údel zostať vždy iba pokusom, dielčou výpoveďou o čomsi, o čom má zmysel vypovedať len ako o absolútnom. Je nezmyselné zovšeobecňovať dielčie skúsenosti, aj keď celé dejiny filozofie sú postavené na tom. Úplne nezmyselné a zlé sa mi vidí potom vyvodzovať z týchto dielčích skúseností čosi so všeobecnou platnosťou záväznú, a správať sa k nim s úctou, ktorá ich povýši na zaru-

čene pravú interpretáciu transcendentna: aj keď toto sú základy etiky a prax politiky. Za najhorší ale potom považujem postoj morálnej oprávnenosti, tzv. principiálnosti a vôbec schopnosť chápať sám seba inak ako kľbo nedôsledností - a navyše neodhaliteľných nedôsledností, súzvuku ktorých sa nemožno nikdy dopátrať, ktorý mi môže byť iba zjavený. V podstate každá sebaistota v mojich / možno chorých / očiach hraničí s fanatizmom a šílenstvom. A mám z nej hrôzu a strach. Preto milujem blahobliavených, ktorí nevideli ale uverili, / narcistická narážka /, bodhisattrov oslepených poznaním a predsa sa pokorne vracajúcich, súcitiacich bez odôvodnenia a rozdávajúcich sa bez príčiny, modravé rozbresky vznikajúce v tomto momente tam vonku, nerozumné mraveniská a konexie ľudí tam za oknami. Nezriekam sa ničoho. Odmietam cynizmus. Mojou polohou je zhovievavý súhlas. Mojm návrhom by mohla byť aktívna tolerancia. Mojm ideálom je láskavá skepsa.

Ergo : O umení eticky klamať alebo
Oslava nezištnej lži.

/ Hra : príjmime na chvíľu pravdu a lož bez úvodzoviek a tzv./

Pravda, rovnako ako lož sú umelé kategórie, vymykajúce sa skúsenosti vnímania, ktoré by sa dokázalo vymknúť konvencii morálky a dohodnutých zákonitostí. Pravdu, rovnako ako lož zrodila neistota.

Lož je rovnako bezobsažné slovo ako pravda. Slová vôbec pociťujem ako bezobsažné. Povedzte mi akúkoľvek tézu na tému, ktorá ma len trochu zaujíma a ja vám ručím, že po určitej príprave vám prednesiem antitézu rovnako sugestívne, ako ste predniesli vašu tézu vy. Ale ak by ste si to len trochu priali, s tou istou silou potvrdím a ubránim vašu tézu, i keď názory v nej obsiahnuté mi vôbec nebudú zodpovedať. Úplne vo mne odumrel cit zodpovednosti za slová. S trochu intelektuálnej skúsenosti, s trochu umenia žonglovať so slovami, nieto tézy, ktorú by nebolo možné presvedčivo obhájiť, práve tak, ako presvedčivo obhájiť jej opak.

Je to bežná prax a máme ju všetci v krvi. Pokiaľ ju všetci nevyužívame, je to len preto, že časť z nás dôveruje umelým kategóriám odvodeným z etiky a dohodnutých princípov. Autor tohoto textu však označuje, že pokiaľ to len trochu ide, tak na oboje kašle. Preto má pocit, že luhanie sa príliš nelíši od pravdovravnosti a klamať nie je ťažké. Napriek tomu je možné pokúsiť sa o vytvorenie čohosi, čo by som nazval etikou lži.

Etikou lži TERAZ a TU :

1/ nezištnosť lži : za etickú lož pokladám jedine lož nezištnú, ktorá je dieťaťom bezradnosti, nevinnosti a všetko rozožierajúcich pochyb, nepoznateľnosti a odcudzenia, prázdnoty a zúfalstva, ktoré

predchádza nádej.

Hnusí sa mi utilitárna lož, ktorá vznikla, aby priblížila akýkoľvek cieľ, nie preto, že by som sa nad ňou morálne rozhorčoval / už dávno som sa vzdal schopnosti posúdiť, kde končí utilitárna pravda a začína utilitárna lož /, ale preto, lebo ju pokladám za z vulgarizovanie veľkého práva klamať, za primitívne využitie možnosti, ktorá vznikla rozštiepením detskej a naivnej harmónie prvotného Raja, za ploché zneužitie ľudskej slobody, ktorá vo svojom najčistejšom poňatí vytryskla, aby stvorila človeka mimo dobro a zlo.

2/ radostnosť lži : v tomto svete smútku a beznádeje, áno aj spomenutého odcudzenia a prázdnoty, zúfalstva a pochyb, sa mi akási radostnosť, neodvodená a neodvôvodnená, nelogická a možno aj zvrátená, určite krčovitá a určite nevyhnutná, zdá byť akousi vidinou, náznakom smeru, tušeným východiskom, ak nie majákom, tak určite ohnom založeným na útese bandou bezohľadných podpaľašov. A ak túto radostnosť povzbudí lož, ak ju vyprovokuje vaša fantázia a moja mystifikácia, vaša poézia a moja báchora, sem s ňou !

Fantázia a poézia, najneuveriteľnejšie zkazky podplatených reportérov, burleskné historky dovedené ad absurdum, groteskné eseje, hyperbolické žvásty, dejiny neexistujúcich národov - to považujem za nezitnú a radostnú lož. Nálezy podvrhnutých veldiel, borgesovské mystifikácie, extáza a bezelstnosť, šepková propaganda, plíživá revolúcia, pitoreskné postavičky, obývajúce neobjavené podkrovia, zaručene nepravé mikrosvety, príbehy nového stvorenia a predposlednej apokalypsy, torzá neodhalených súsoší a legendy o remýtizovaných hnutiach - tu niekde tuším vzburu, ktorá zmetie pravosť overiteľných siluet a vstrečne krv do žíl realite, ktorú tak radi nazývame pravdou.

Bude to chcieť len človeka, ktorý bude veľkým hráčom. Hráčom par excellence, veľkého Hráča so zmyslom pre humor. " Vlasatý, bradatý, šílený, zdegenerovaný tvor, pre ktorého je život divadlom, v každej chvíli vytvárajúcim novú spoločnosť a súčasne ničiacim starú "

/ J.Rubin: Do it./ ? Možno. Nevie. Hráča, ktorý v divokom lesku svojich výčinov zruší dualitu pravdy a lži tak, ako zruší - akoby v záblesku znovuobjaveného naplnenia - všetky neprirodzené, vykonštruované duality nášho nedostavaného sveta.

TEOREMA : Hovoriť tzv.pravdu nie je zlé.

Tento text nechce nikoho navádzať, aby tzv.klamal. Obe aktivity sú primerane pôvabné a približne rovnako zbytočné. Autor textu však chce upozorniť, že ďaleko pohodlnejšie sa žije tým, ktorí hovoria tzv.pravdu. Tí druhí sú vystavení opovrhnutiu a hanévosti veľkej časti obyvateľstva, čo je logické u národov, ktoré si do vienka svojej štátnosti dali heslo Pravda víťazí. Pisateľ tohto textu má na-

tolko v úcte etatické symboly svojej vlasti, že nepožaduje bezpodmienečne vsunutie písniiek TZV. V dobrom rozmare pripúšťa, že Pravda víťazí.

EPILÓG : " Bez viery v pravdu by som sa utopil v mori neistoty. Keby som neveril, že moji rodičia sú mojimi rodičmi, že moja žena ma má rada, že môj priateľ ma má rád, že vzduch je tu nato, aby som dýchal, že ja som tu nato, aby som žil a že hovoriť pravdu je správne, keby som týmto a tisícom iným veciam neveril, mohol by som si rovno vpáliť guľku do hlavy." / Jedna otázka /.

Keďže nemám revolver - a aj keby som mal, bol by mi takmer k ničomu, keďže som systematicky absentoval na hodinách brannej výchovy, o vojenskej zákl.službe nehovoriac - neostáva mi iné, ako so ~~xxpxttxmx~~ zmyselnou láskou, beznádejne perfídne sa pokúšať o splynutie s Oidipom a Macbethom, Tristanovým kráľom Markom či Felliniho Cabiriou, hrdinami románu On the Beach, a Roquentinom / " i má smrť by bola prespočetná" / a veštcom Teiresiášom, ktorý vraj nikdy nevypustil z úst lož.

P.S.

Pre autora nebolo tvorenie tohto textu ani intelektuálne záväzným prehlásením, ani zásadným Manifestom Radikálneho Skepticizmu, ~~ale~~ predovšetkým hrou. / radostnou hrou /. Aj keď, ako už poznamenal názory tu obsiahnuté je ochotný brániť, pokiaľ bude cítiť, že mu zodpovedajú TERAZ a.TU.

Vďaka tomu môže navrhnúť, aby sa prípadná polemika proti tomuto textu viedla tak, akoby sa viedla proti intelektuálne záväznému prehláseniu či zásadnému manifestu.

T.Raw

február 1982

I.

Kinematografia - to bol pre mňa dlho Bergman a Antonioni, Buñuel a Pasolini, Fellini a Orson Welles. Starostlivo prepracované príbehy a vybrúsené dialógy, kultivovaná kamera a nenútená atmosféra, vysoká estetika farieb a citlivý hudobný doprovod, postsynchróny bez šumu a zbytočných ruchov, profesionálny strih a bezchybné nasvietenie. Film ako syntéza umenia a techniky, harmónia predstavy a stvoreného.

Potom som videl filmy Jean Luc Godarda Na konci s dychom, Feminine-Masculine, Vojačik, Vydatá žena. Dnes už možno ani nie je tak veľmi dôležité, že Godard sa pokúšal dať päsťou na žalúdok dobovému kultúrnemu a politickému establishmentu, ako skôr to, ako tento úder zasiahol ustálenú filmovú reč. Svojou improvizáciou, svojim bezuzdým strihom, provokačnou neúctou k výdobytkom dovtedajšej filmovej estetiky, svojou schopnosťou nahradiť príbeh kolážou, ateliér nekontrolovateľným plenérom, zákony kompozície neobmedzenými monológmi postáv, filmové kánony zvodmi osobnej imaginácie. Ako keby neexistovala starostlivo vypiplaná tradícia Griffith-Ejzenstein-Welles-Bergman. Akoby brutálne pripomenul, že kdesi v archívoch existujú aj filmy Jeana Viga a Claireve či Buñuelove hriechy mladosti ako Medzihra a Andalúzsky pes.

Potom som - väčšinou na neverejných projekciách - videl záblesky amerického undergroundu. Ešte pomerne konvenčná Spojka Shirley Clarkovej - ale predsa tu už bola tá surová, nenaznačovaná realita, tie nehrajúce typy, u ktorých sa nikdy presne nepozná, či ide o absolventov Actor's Studio, alebo narkomanov z vedľajšej avenue. A siahodlhé jazzové improvizácie, ktoré boli akousi dušou filmu, nie vtlačené do diskrétného pozadia, ako sme tomu uvykli u Nina Rotu, ale bezpečne triumfujúcou v prvom pláne. A potom Tiene Johna Cassavelsa, film, ktorý ešte len čaká - aspoň v kontexte našej kritiky - na plné docenenie. A legendy okolo Factory Andy Warhola 24 hodínová Empire State Building, 8 hodinový spánok. Chelsea Girls - neštylizovaný dokument premietaný bez ladu a skladu na dve plátna naraz. Potom som - viac menej náhodou - videl jediný kotúč z Trash Paula Morriseya, už trochu umiernejšieho tvorca z Továrne.

Tých dvadsať minút improvizovaných epizód, v ktorých sa Joe Dallesandro - troska? tieň plaziaci sa popri múroch rodnej štvrte? antihviezda? hipster? prorok? blázon v kristu? - v autentických prostrediach zhovára vetami, ktoré sa určite neučil naspamäť zo scenáru, akoby ilustrovalo výrok Andy Warhola: "Osvetlenie je zlé, práca kamery tiež za nič nestojí, ale ľudia sú nádherní." A bolo mi jasné, že to ide. Potom som videl prvé české undergroundové? podzemné? ilegálne? filmy.

II.

Pred niekoľkými rokmi v Prahe, v jednej z tých krčmičiek beznádejne stratených v alkohole a protivládnych rečiach, som zažil nasledovnú scénu: Asi 38 ročný muž s dlhými vlasmi a okuliarmi s hrubým rámom, ktorý mal za sebou hodnotnú prácu v organizácii a propagácii českého neoficiálneho umenia, vášnivo obhajoval to, čomu sa v Prahe hovorí "druhá kultúra". Zdôrazňoval najmä nevyhnutnosť jej naprostej nezávislosti na akejkoľvek inštitúcii či organizácii oficiálneho establishmentu, na jeho ministerstvách a zväzoch, nepodielaní sa na práci v "štruktúrach". Postupne sme sa zhodli, že je možné vytvorenie alternatívnej kultúry v určitých oblastiach, máme samizdatovú poéziu aj prózu, rockové skupiny hrajúce po pivniciach, maliarov vystavujúcich po púdach a aj nejaký ten ROOM-theater by sa našiel. Ale čo s filmom? Čo s alternatívnou filharmóniou a alternatívnou operou? Čo s neoficiálnym video-umením a proti gustu žiaden dišputát - čo s T.V.? Zanikne - odpovedal mi.

Zanikne a príslušné stránky Dejín umenia tejto doby a tohto teritória vykážu biele listy. Keď autentické (rozumej neoficiálnej) vážnej hudby, nech celá oblasť zanikne. Video-umenie ani len nevznikne. TV bude vždy pochybná. A autentický film tiež zanikne. (Sračky z Barrandova a Koliby sme samozrejme, v rámci konvencie etablovanej v onej krčmičke, ani na minútu nemohli brať vážne).

Autor týchto riadkov chce preto v plnej úcte privítať Čarodejníka z OZ a jeho celuloidové kotúčky. Kiežby on a jeho magická krajina boli schopní vyprovokovať našu fantáziu a podnietiť našu inšpiráciu, ktorou sa vzbúrime proti prirodzenému údelu priemernosti.

NAŠE ROZMLUVA - dnes ČARODĚJ OZ režisér filmové spol. Čarodějné
filmy pro lid

rozmlouvá náš Pražský dopisovatel

JPB: Jsem dopisovatel časopisu JPB a rád bych vám položil několik všetečných otázek. Tak tedy. Naším čtenářům, které nyní chápeme jako diváky, jste znám jako herec a především jako režisér několika pozoruhodných filmů. Rád bych jse úvodem zeptal, jaký je to pocit být režisérem a "tahat za provázky"?

Č.OZ: Vymyslet film není tak těžké. Námětů je po ruce celá řada, xx scénář člověk lehce vyklepe z rukávů. Práce režijní však i v mém případě bohužel je občas oním "taháním za provázky" jak vy říkáte. Musíte jich nejdřív několik celuloidových koupit, to chce vyšetřit pár peněz. Apak aby se tam dostal i kameraman, hlavní hrdina, a pokud je potřeba i statistů i oni, což je asi úplně nejtěžší. Není to tak jednoduché jak by se zdálo, když vezmete v úvahu, že naše studio je na venkově, kde je možné točit jediný víkend v měsíci, přes léto vám třeba herec odjede neznámo kam, když může přijet kameraman zase měsíc prší, a tak se to všechno krásně zamotává, až se ty provázky co za ně taháte zamotají nebo zpřetrhají. Samo natáčení filmu trvá den dva tři čistého času, ale korespondence, telefonáty, než máme šanci se sejít všichni, co tvoříme naši filmovou společnost a taky Slunce, trvá týdny, měsíce. Pociť být v tomto případě režisérem je podobný tomu, když se pokoušíte zavázat si jednou rukou tkaničky u bot. Ale přesto vše je myslím těžší něco dobře zahrát, nebotočit. Vážím si tedy herce Pabla de sax i našeho cameramana a herce p. Karry. Když se pak nám podaří se sejít k opravdové práci na filmu, chtěl bych aby tomu i nadále bylo tak jako nyní. Filmování by mělo být něco jako celodenní výlet s piknikem. Člověk by měl mít pocit jako když se jdete projít polese, nadejcháte se vzduchu, sníte jablko, vypijete čaj, osušíte nad ohněm boty a příjemně unaveni se vracíte domů. Takový pocit kromě mne má i herec a kameraman. pokud ne doufám, že mi to řeknou. Člověk se nesmí do ničeho nutit. Když jsem párkrát viděl na ulici nebo jinde natáčet profesoinály od filmu, byl jsem už pouhým pohledem na ně unaven tím jejich křečavým úsilím s kterým se trápějí s jediným záběrem jako dítě, které se učí chodit, když si člověk uvědomí jejich prostředky a vezme v úvahu výsledek, musí je polítovat. Takto naše filmová společnost neskončí..

JPB: Nemohl by ste nám k tomu povědět nějakou zajímavou příhodu z dětství?

Č.OZ: Na příhodu z dětství si nevzpomínám, myslím však, že práce s filmem má v naší rodině jistou tradici. Pradědeček z Uher byl cikánský baron. Dědeček z Čech, pocházel z rodiny kočujících majitelů kina, po znárodnění pracoval jako vedoucí kina. Matka pracuje též ve filmové zábavě, a bratr mne již v ranném dětství používal jako figuru do svých trikových experimentů s osmičkou. A abych nezapomněl na otce, ten byl v šedesátých letech vášnivý smoták rodinných filmů. U mne se v mládí k filmování rodinnému projevoval však spíše odpor než nadšení.

JPB: Ano. Rád bych se nyní tedy zeptal, kdy a co vás vlastně přigé-
lo uvést vaše myšlenky na stříbrné plátno?

Č.OZ: První nápady pro film vypluly na povrch při natáčení filmu Perný den OZ/ OZ - Ovoce a Zelenina/ což byl hudební film o naší vitamínfolkní rolové skupině. To bylo ještě pro OZ comp. Zjistil jsem, že při natáčení se užije hodně lgrace, hlavně s panem Karrou, kameramanem, hudebníkem, hercem a to i přesto, že v té době musel prodělat nešťastnou zeleninovou službu a otravu chlorophylem. Ale vy jste se ptal na moje myšlenky. Myslím, že ty na filmové plátno nikdy neuvedu, i kdyby to bylo možné technicky někdy v budoucích staletích, vzniknul by z toho spíš salát různých neslučitelností, paradoxů, blbostí a moudrostí, kterým ani sám nemohu rozumět, nač tedy obtěžovat diváky. Ostatně myšlenky patří spíše na papír a nebo nemohou být vysloveny. Film pracuje hlavně s obrazem, řekl bych tedy, že spíše může jít o myšlenkové uvedení nějakých představ na plátno. Anebo pokus zachytit je na 8 šířky a pár minut délky. Pokud jsem pár svých námětů natočil na kas filmu, nebyl tu však záměr vyjádřit nějaké stanovisko tímto způsobem. Nejdrív jsem se rozhodl, že něco natočím abych se pobavil, no a když už k tomu malo dojít, prostě jsem zalovil v představách a pár tekových, které by mi nebyly příliš brzy cizí, jsem vytáhl ven. Pak a došlo k pokusu o zmotnění. Film je kamenem k opracování, herec dlátem a režisér kladivem, výsledkem je záznam pohybující se sochy v prostoru a čase, to vše na pár let konzervováno než se obraz setře z celuloidu.

JPB: Vaše filmy jsou námětově i syžetově bohaté - známe od vás film historický, muzikál /Perný den OZ/, psychologické studie, atd.-plyne tato řeka pouze z vašich myšlenkových pramenů, nebo se částečně necháváte inspirovat?

Č.OZ: Strašně rád bych vás opravil v termínu "psychologické studie". Já sám psychologické filmy nemám moc rád, stejně tak psychologii. Když chcete mluvit o studiích, tak prosím raději psychedelické, tedy

myšl rozšiřující. Psychologie spíš myslí pitvá a s tím já nechci mít nic společného. Co to je syžet mi není jasné, ale pokud jde o námetovou rozličnost, snad máte v širším okruhu našich filmů pravdu. Jádro psychedelických filmů spíš vidím v úmyslném, záměrném omezení těchto "výletů" proto aby mezi našimi filmy byla jakási sestupná sprísněnost a návaznost, taková, že by nebylo někdy nemožné všechny filmy nalepit za sebe. Měl by tento celek pak působit dojmem, že jde vlastně o příběh téhož člověka, ale v různých životech, vtěleních, dobách, zaměstnáních, atd. A mělo by být vidět, že snaží-li se člověk o život podle svého, aparát moci a zpravidla vždycky setne. Ať je to kdekoli a kdykoli. Rozpor sna a skutečnosti - jak nás to učili ve škole. Měla by filmy procházet postava mnoha masek ale podobných osudů, nepochopená okolím, dobou, trpící za své názory ale hlavně za spůsoby té ideologie, která je právě u moci. Postava plná představ a prožívající samé sklamaní, narážející na tvrdou vysokou zeď, třeba podobnou té, co je v Berlíně, zeď gloupce, kterou vystavely masy nevědomců, ovládaných mocí zodpovědnou za realitu. Za tu realitu, která se tolik přiči představám a nadějím inteligentních lidí z nich se sávají blázni a vydědenci, poustevníci asebevrazi, partizáni a mučedníci, a nebo prostě jenom toaletáři, nebo uklízeči. Pakliže mně něco inspiruje, pak právě životy těchto lidí, jejich osudy, které se znovu, stále a opakují a na nich je vlastně postavena celá kultura. Moc násilí stáčí pomníčky "neznámým vojínům" a nosí k nim slavnostním krokem těžké věnce, jakoby nebylo lepší, kdyby je položila na svou vlastní hlavu - "spí sladce násilí". Kultura, která za něco stojí, by měla všechno nejlepší, co v sobě má k pomníčku "neznámého blázna".

JPB: Která filmová postava je vám nejbližší a proč?
Č. OZ: Nevím máte-li na mysli nějakou postavu z mých filmů. Herci a režiséri shnělé kultury na takovou otázku většinou odpoví, že každá jejich role nebo film, jsou jako jejich dítě. Přesto bych vsadil bety, že 90% toho, co hrajou nebo točej, s ním nemá společného víc než peníze, za za to dostanou. Já to však říct můžu, všechny postavy, včetně orgána, či sadistického psychiatra pro mně hrají mí přátelé, a to bezprostředně a skvěle. Ale, máte-li na mysli i postavy světových filmů, myslím si, že spíš některá konkrétní figura, by to měli asi být všichni ti blázni z mých grotesek, s kterými je legrace, přesto, že prožívají tragické životy plné úkladů, ústrků a smůly. Navíc i ta jejich nedokonalá technika je té naší 8mm určitě nejbližší, a taky podánky, které tu máme. Ono kdyby se zpodobilo to, co je na těch zrychlených filmech, nebylo by to o moc veselejší, než je třeba život v Praze dnes. Jinak si teď vzpomínám na hlavní postavu z filmu "Záhada Kašpara Hausera", který natočil Werner Herzog podle skutečných událostí. Jde tu o záhadu kolem podivného chlapce, kterého našli jedného rána r. 1812, stát na náměstí obyvatel města Norimberka. Bylo mu asi 18, ale neuměl sám chodit, jíst, mluvit. Celé dětství prožil v tmev kobce, upoután k řetězu jako pes.

JPB: Při práci vás vidíme obklopeného neměnným týmem herců a technického štábu. Jak si vybíráte své spolupracovníky a v jaké atmosféře probíhá práce na filmu?

Č. OZ: Za kamerou býva pan Kerra - občanským povoláním lékař brembor. Naše spolupráce se vyvíjela tak nějak sama, nejdřív jsme točili spolupracovali jistou dobu na kytary ve skupině OZ/Ovoce und Zelenina/. Mezi mými herci pak nejvíc vyniká představitel hlavních rolí Pablo de Sax. Ten si o svou první roli u mne přímo koledoval, totiž jako profesionální uklízeč. Nyní pracuje jako zahradník, má za sebou i krátkou kariéru nočního hlídače a liftboye v nákladním výtahu. Myslím, že kromě toho, že se snažím dávat mu role šité na míru, má pro postavy mých filmů vyjimečný cit, pochopení, intuici a odhodlání.

Více spolupracovníků zatím není třeba, což je myslím velké plus. Atmosféra při natáčení bývá ovlivňována různými vnějšími i vnitřními faktory, ale jakmile začne práce na filmu nálada je vřelá i za nejtuhších mrazů asi jako u každé jiné BSP. Kvůli atmosféře rozžhaveného celuloиду, tedy filmování má snad vůbec cenu něco točit.

JPB: V podtitulu Čarodějných filmů stojí slůvka "pro lid". Kdo představuje tento lid?

Č.OZ: Při několika promítáních jsem sám dělal statistiku o jaký lid tu vlastně jde. Samozřejmě jsou to většinou lidé mladší 30 let. Výsledky podrobnější nemám právě po ruce, sledoval jsem různé sociální podskupiny atd., ale to jen pro vlastní potřebu. Jinak onen podtitulek "pro lid" má zamaskovat skutečnost, že si to člověk točí pro zábavu, tedy pro sebe. Pakliže se to navíc ještě i někomu líbí, prosím, je to ještě něco navíc s čím se při filmování nepočítá. No a aby se neřeklo, píše se tam "pro lid", líp to pak vypadá. To však neznamená, že bych chtěl, aby hotový film ležel v krabičce na oltáři jako oběť Věčnému. Kdyby někdo chtěl ho vidět, pak má vždycky šanci. Každé promítání obehláme požadovaným filmem i vyškoleným personálem. Naše filmy vidělo už relativně dost lidí, vyhrali jsme taky pár prvních cen/nic peněžitého/, to však mně vůbec nezavazuje, i když se líbí, abych nutně vyšel se svým týmem publiku vstříc s dalšími ještě lepšími filmy a hodil mu je do náruče. Rád bych je dalším filmem sklamal, protože divák dovede zpodobnit a vůbec je zvyklý brát i amatérskou tvorbu se samozřejmostí, tak jakoby seděl ve svém plyšáku někde u Hradeb. Rád bych tu divákovi pravil pravdu do očí: Děláme to jen proto, že nás to baví. Točte taky je to větší zábava, než koukat na film a pískat, když se propálí, nebo znuděně, otráveně se šklebit, když zhoří lampa. A i kdyby nebylo diváků, točily by "čarodějné filmy pro nikoho" dál, pokudby je to bavilo. Vždyť i tenhle ušmudlanej pás života tu běží jen pro temný sál věčnosti a pro zábavu Velkého režiséra-promítače a těch několik, kteří se smí s ním na chvíli ztotožní a vidí vše jeho očima.

JPB: Někteří z nás se nejdnou setkali s pojmem "Kapky na objektivu". Můžete nám její ozřejmit a dále se rozhovět o technickém vybavení vaší společnosti?

Č.OZ: Tohle všechno by mohl ozřejmit spíš kameraman Karra, který všechny technické záležitosti naší společnosti má pod svými drátky. pokud jde o ty kapky na objektivu, je to jeho trik, který využívá k ke speciálním efektům ve snových pasážích některých filmů/např. v jeho vlastním snu z filmu Perný den OZ.Točilo se v dešti na jed-

nom tanku , co stojí na barandově, no a kapky deště přispěli k tomu že asi půlka vzácných záběrů byla v háji. Ale tenhle film mněl po technické stránce víc zajímavosti. Měli jsme možnost poznat, že i mezi kamerama jsou šelmy. Vystřídali se jich v rukou kameramana za rok asi 7, většinou Admiry, jedna horší než druhá. Některé žravější opravdu požíraly, trhaly a překusovaly film. Vyskytly se Admiry Upířia Mrtvé. Teď máme možnost pracovat s kamerou Super Quarz-zoon, což asi zní uchu nezasvěceně zvučně. Jde o ruskou kameru, která má vestavěný expozimetr a jakýsi takýs menší teleobjektiv, což je výhoda, a hlavně filmy nepožírá za což jsme nesmírně vděční. Kromě nás si ji od majitele půjčuje dalších pár studií a společností. Naše uměleckou zatím nemyslíme. Š má svoje kouzlo, stejně tak ozvučení magnetofonem.

JPB: Co si myslíte o filmových festivalech a koho považujete, samozřejmě v dobrém slova smyslu, za svého největšího konkurenta a proč?
Č.OZ: Pokud máte na mysli FreeFestivally, které občas proběhnou některým bytem, či usedlostí, myslím, že pro diváky je to jediný způsob jak u nás uvidět nekonzformní "amatérské filmy". Proto by bylo lépe zeptat se jich, co si myslí. Tvůrce jen sám přijde a hodí svůj film mezi ty šelmy do arény. Pak posloucha, co kdo řekne nebo zařve. Jeli to chvále nebo kritické výhrady, je dobré na čas na ně zapomenout a nepoutat se na ně. Jinak amatérských tvůrců a jejich filmových korporacíí najednou straně přibývá, na druhé ubývá, každý za pultů svých přátel či známých začíná nebo končí s filmováním. Je tedy dobré, vzdát jejich snaze hold, právě na takovýchto přehlídkách. Jedinou konkurencí pro nás může být to, co by znemožňovalo točit filmy pro zábavu. Konkurentem v dobrém slova smysle je každý z přátel, kdo vůbec něco natočí, ať již to je větší nebo menší blbost než točím já a čarodějné filmy.

JPB: Jak jsem z odborné literatury ležící na vašem psacím stole odhadl, sledujete bedlivě filmové dění u nás i v zahraničí.

Č. OZ: Nic kromě čajové konvice a šálků tu nevidím, z čehož odhaduji, filmové komerční dění doma ani ve světě bedlivě nesleduji. Už více než dva roky jsem nebyl v kině, trpím klaustrofobií a produkce českých kin za tolik utrpení nestojí. Nečtu žádnou odbornou literaturu o filmu, protože mne film z teoretické stránky vůbec nevzrušuje. Jestliže jsem v dřívějších dobách měl možnost vidět pár dobrých filmů, nebylo to v Česku. Nevidím důvod, proč se vrhat proti plátnu tady v Česku když i v Klubu serek co rok úzky repertoár znovu a znovu opakuje stále dokola. Pokud si teď vzpomínám na filmy které my něčím byly blízké a líbili se my nebo mne něčím zaujali pak třeba "Engel-Kaspara Hausera" od W. Herzoga, rakouský film "Utrpení Konráda Hausera" /snad se nepletu/ což byl film o člověku který se s každou

denního pracovního života dočista zbláznil. Pak samozřejmě EASY RIDER, Římská koláž Felliniho "ROMA", "OIDIPUS REX" od Pasoliniho, "SPACE ODYSSEY 2001" atd. Taký pár českých filmů z krizových let. Myslím, že hodně filmů co by se člověku líbili tady v českých kinech určitě nikdo neuvidí. Pakliže se s tím nechce smířit, ať se pokusí natočit si film podle svých představ sám. Přestat chtít kino jako chce dítě dudlík. Já sám cítím, že čím méně sleduji naši kulturu jako divák a posluchač, tím větší estetický požitek mám z tohoto odloučení. Naše kultura je tak trochu podobná člověku, který si stále silnějšími dávkami opie přivodí věčný spánek. Nechme ji tedy klidně anestetizovaně usnout. Přesto, že je takřka vytvořit tady alternativní kulturu, jak to vidíme třeba na příkladu rockové hudby, každý nový pokus o znovuzrození, či alespoň probuzení z otřesu je naším právem. A kdyby lidé věnovali na vytvoření něčeho svého tolik času jako na pasivní přijímání toho kulturního odpadu na který sami nadávaj, kdyby se vykašlali na večerní vysedávání po hospodách, v kinech, v kavárnách či v klubech při doci zředěného džezu, nejen že by tím nechali běžet "kulturu" na prázdko a definitivně by ji znemožnili, ale zjistili by, že zbývá i čas na vlastní tvorbu, o vlastní pokus něco udělat. Člověk by se neměl zatěžovat tím kolik lidí to uvidí, uslyší, kolik to pochválí a jestli to bude vůbec někdo bude brát vážně. Mimoходом od toho tu máme stovky placených cenzorů, kteří berou vážně všechno. Tak tedy, pryč s odbornou literaturou o filmu! Přestat číst, přestat jít, radši hrát, na vše srát. Každou kameru a do hor. Běžím s filmem proti plátnu, do plátna, ten obraz zatnu. ANTI!

JPB: Naše dychtivé obecnstvo již nedečkávě očekává další díla. Můžete trochu poodhalit rouško tomuto úhlu budoucnosti?

Č. OZ: Poodhalím. Ale buďte tak laskav a vyřiďte prosím vašemu dychtivému obecnstvu, že i ja očekávám stejně toužebně jeho díla. A když opět do rozmlavy zavádíte prvek divácky, nechtěl bych se obecnstva nijak dotknout tím, že je nenechám chvíli posedět v jejich pohodlných lenoškách. Rád bych ještě k oné vaší otázce po smyslu Festivalů či přehlídek filmů pro vícero diváků dodal pár slov. Nemyslím, že by nějaký náš film chtěl či mohl očekávat, že diváka uvede jinou životní cestou, než pokteré právě kráčí, že by ho nějak pobavila pod. Jediné, co si uvědomujeme, je šance, že divák se nechá inspirovat k tomu, že při stejně zoufalých podmínkách jaké máme my i ostatní filmové společnosti, odejde z předsevzetím, že zítra si i on půjčí kameru a zakoupí film.

Tedy se tedy na vaši žádost pokusím nastínit směr kterým by se za příznivých okolností mohly Čarodějné filmy ubírat. Vnější podmínky zůstávají i nadále dosti nepříznivé i když už nejsme bez koláčů j na prelomu roku 79/80. Bydlím si svých 70 km od kamerymana a here kteří si v Praze nesou každý den těch svých 8 hodin práce a důsle kem těchto i jiných brzd bylo to, že sme se v mých ateliérech na kově mohli sejít pospolu prakticky jen jednou. To je asi hlavní dův proč jsem nemohl realizovat plán na léto a na podzim, přesto že náměty scénáře byly k dispozici. Celoroční práce na ovocně-zelenině cyklistické verzii Easy Rider se skupinou OZ se tak sevrkla na jed nebo dva výkendy a týden, kdy jsme měli volno na práci jakoby liják vyprosilo samo Min. kultury. V srpnu když rozkvetly máky, vytáhl jsem ze šuplíku námět se smutným koncem jednoho Afgánce, hlavní hr dina byl však vzdálen, a právě právě okrádán o celoroční úspory v Bulharsku. Při pokusech o natočení záběrů do filmu "Lazně", který jsem chtěl dělat pro jednu z odnožinářských filmové společnosti, která chce v duchu doby točit lecině thrillery, a která námětově navazuje na proslulé Čelisti, se voda v bazénu ochladila díky studené vlně natolik, že by hlavní představitelka opravdu utrpěla újmu na zdraví. Dalo by se o všech brzdách mluvit dlouho a je zřejmé, že pro nás je dokončení kteréhokoli filmu úspěchem. No a teď tedy k námětům jež tu leží připraveny po ruce pro budoucnost. Začal jsem již dělat se starý týmem na filmu "Nirvána"/Vyvanutí/, který jistě potěší naše mladé brance-budhisty. Stále je připraven námět pro film o dětství Salvatora Daliho, Pokusení sv. Antonína, inspirace životem filozofa ze sud Diogena, námět poetický film o geniálním bláznovizě Studené Hory, čín-ském básníkovi Chan Šanovi. Tedy pár příběhů pro "ánaru bláznivých osu dů". Už dlouho bych udělal rádfilmové zpracování "Stepního vlka" přeneseného do ulic Prahy. Viděl jsem v Londýně film téhož jména, který přesto že doplněn hodněšaniací psychedelického malíře Mati Klarweina, nevyzněl tak slavně. Ale zatím je to projekt neproveditelný, příliš časově i jinak náročný. A tak můj punkový steppenwolf se žiletkou na krku zůstává jen ve scénáři někdy pro nejistou budoucnost. Rozhodl jsem se taky natočit něco pro psychedelickou lí heň pro děti a to pohá dku die Snehurken und Sieben Minimenshen opět v čarodějné úpravě ale závisí to na tom kolik trpaslíků se mi mezi lidma podaří sehnat. Jak již jsem jednou řekl, se statisty není snadná práce. O tom že bych rád udělali film válečný a science-fiction se tu již rozhořovat nebudu, ani o nápadech pro experimentální tvorbu odnože Čarodějných filmů pro lid, která pracuje pod značkou "Smyčka 8". Papír je čím dál vzácnější, chránme naše lesy. Diváci máte se na co těšit, ale jestli se dočkáte toho, to vám bohužel zaručit nemůžeme. Chápete. Mějte strpení a pokuste

se strávit své očekávání co nejpríjemněji.

JPB: Sloní, když cítí svojí smrt, odcházejí sami zemřít na určité místo-sloní hřbitov. Jak by ste vy chtěl ukončit svou filmovou dráhu?

Č. 02: Touto otázkou ste mne opravdu mile překvapil. Je vidět, že váš časopis mezi patří ty miň povrchní informační zdroje, doufám též, že je to otázka finální. Je pravda, že ste mne donutil se zamyslet. Hm. My lidé nemáme tak vyvinutou intuici proto kdy skončit nebo kdy s náma něco skoncuje. Odedávna se praví, že nevíme ani dne ani hodiny. Jak tedy skončit? Hlavou se mi žene pár představ. Ptám se sám sebe, totiž, zda snad existuje místo kam chodí umírat filmaři, no s vybavuje se mi hora Sarrandov, tam někde ukazuje filmová Morana. To je snad hřbitov, který máte na mysli. Tam kouzák vejš nad trilobitama pohřbívají filmaře sama sebe. A ještě jedna vážná věc se musí vařit do úvahy. Rok 82 klepe na dveře a je to klepání které vás volá v noci ven aby ste se šel podívat na oblohu, kde se planěty slunečného prostoru pomalu stavi do jedné řady, do pozory, jakoby chtěli vzdát hold posledním rokům lidské civilizace na této planetě Zemi. Možná budeme svědky nějakého toho pekelného ohňostroje. Snad takhle očekávání může znít paradoxně po výřtu plánu právě na rok příští, ale pro nás, který tento poslední karneval lidstva očekáváme již 8 let, není budoucnost tak důležitá jako přítomnost. I kdyby pekelní představení bylo odloženo, důležitost přítomnosti to nijak nezmění. Je jenom teď a to i při filmování. Točíme tu pro vlastní pobavení v tomhle slzavém údolí, bez naděje že se tu může změnit něco, vyjma nás. Tehdže za příliškratke a slabé provázky. Jádrem. Jednou se mi zdálo ve snu, že točíme filmy na videodesky a dávame je lidem, mělo to svůj smysl, když jsem se pak probudil, musel jsem rychle jet do práce, ani nebyl čas se nasnídat. Takhle obvykle končíme my filmoví partizáni, prostě a jednoduše. Hřbitov-každodenní s ním obětovávame svou energii pro něco a pro někoho. Až potkáte toho Režiséra téhle pozoruhodné reality, toho kdo píše tyhle Scenáře v nichž stojíme na místě a nesmíme se hnout, protože hrajeme živý mrtvoly. Jeho se zeptejte jaky je to pocit "tahat za provázky". My tedy dole v jámě děsuleme i za tmu. Bez ní by se nedalo promítet. Zetáhněte, prosím, náhdo roletu.

pokusíme se teď z tohoto papíru udělat plátno na něž vám promítneme tři filmy. Dnes to budou filmy společnosti: Psychedelické filmy pro lid

BLAHOSLAVENÝ UKLIZEČ

režie Čaroděj OZ, kamera Giorgionne, hl. role Pablo se sax
rok výroby 1980, 8mm, černobíly, asi 10-12 min.

v sále by měla být hudba-gregoriánský choral-by měla navodit atmosféru prosycenou vůní kadidelnic, obraz se objevuje na plátně asi po 2 minutách tmy a hudby, zpěvů mnichů, jakmile se objevuje obraz mění se i hudba/nyní Patti Smith "We Shall Live Again"/
obraz: vykopaná kruhová jáma, tak 4 metrů široká, 1 metr a půl hluboká, záběr z výše asi 4 metrů tedy z nadhledu dolů do jámy. Jáma má být v tomto filmu světem, životem, hrobem a taky nebem. Uvnitř jámy sedí na židlích kolem bílého věšáků lidé, kterým není vidět do tváře, všichni su tu zády až na jednu osobu. Ta tu za moment zůstane sama, obklopena jen prázdnými židlemi. Nyní senáš hrdina pohybuje v labyrintu židlí, v rukou má koště-uklizeč-zametá a jen s námahou se prodírá židlemi asi tak těžce jakoby stál po pás ve vodě. Uklizeč je podivná postava, zpod širokého slamáku mu visí dlouhé vlasy, na sobě má černé/zřejmě ženské/prosté splývavé šaty, těsně pod kolena, na bosých nohou pak má sandály. Dlouhé korále z mušlí až po pás. Měl by byt podobný spíše mnichu poustevníkovi než uklizeči. Snad tu vidíme místo skutečné jeho fyzické podoby jeho duševní podobu, stavy jeho mysle, představy, neboť realita je tu více méně snová. Židle zmizely či spíš se vypařily a jáma/svět/ je teď plná kýblů, hadrů na podlahu košťat a smetáků, připomínajíc trochu koláž vystříhanou se stejných předmětů. V dalším záběru se uklizeč prodírá novým lab yrintem, tentokrát se po kolenou prodírá pod hustými keři rozevřených deštníků, plazí se pod nima, nevidí nebe a snad si tu i rozedírá kolena do krve, jakoby hledal cestu ven z bludiště, dostává se pouze do dalšího záběru, jiné formy ztracení, z jámy není úniku, nyní je plná bot, jsou tu hromady holínek a něco ho nutí, jakási posedlost, aby si je začal skoušet jednu po druhé, stále rychlejším tempem si je navléká na pravou nohu, jednu sundá druhou navlíká, sundané pak odhazuje do stran, topí se v mořibot a když se již zdá, že se v něm úplně ztratí, stojí tu náhle na suché ušlapané půdě jámy na bruslích. Jeho bosé nohy/hrozí každým pohybem vykloubení ve snaze uklizečově p o h - n o u t s e z m í s t a , kupředu, ale nedaří se to, jen se nože bruslí zařezávají hloub ahloub do země, v hledišti mezi diváky se pár lidí směje, marná je jeho snaha pohnout se dopředu či dozadu, padá na holou zem. Nyní ležíc obklopen hromadou prázdných lahví od

různých lihovin i piva, pokouší se z nich vyplavatna znak, je opilý a snad má pocit, že se opravdu vznáší na vlnách, pije ze sklenice víno a přitom se celý poleje, zmítá se, ztrácí půdu pod nohama, aby se v dalším obraze objevil klečící mezi stovkou hořících svíček, které sám zapaluje. Mezi svíčkama vidíme stovky šnecích ulit vybělených sluncem, a on do nich cvrnká jak dítě do kuliček. Kam ste zmizeli? ptá se přitom v duch hlemýžďů kteří zmizely a pustili své domovy. Nahlíží do jedné z ulit kterou má na dlani a obdivuje její architekturu. Pak už je jáma prázdná, jen on sám tu sedí uprostřed ní, brnká na kytaru, věnec z pampelišek kolem hlavy, a bůch ví zdase tento v ~~na~~ dalším obraze nezmění v korunu z trní. A náhle z čistého nebe padají květy na něj i kolem a dopadají těžce na vyschlou udusanou zem. Hudba, která stále podfarfarbuje film je od Patti Smith-We Shall Live Again. Uklizeč se vydá se středu své jámy na okružní spirálovou cestu tímto prostorem. Jde pomalu, téměř jakoby se každým krokem vznesl o pár centimetrů výš. Jde a přitom rozfoukává pampelišku, jejíž okřídlená ~~křídelka~~ semínka krouží a jsou unášena větrem, kterému svou lehkostí umožňují, aby je vzal do náruče a odnesl pryč a pak v okamžiku, odněkud se zhora, nikdo neví odkud a proč, padá na uklizeče bílá deska, asi betonový panel, hrozná tíže jež dopadá na našeho hrdinu. Bezvládně zůstava ležet a v tom momentě se hudba plná naděje a radosti mění v pomalou, táhlou, neuvěřitelně klidnou a smutnou varhaní hudbu. Skladbu P. Smith, "budeme zase žít", zpívalipřý u svých pohasínajících ohnů v rezervacích zmlácení indiánů/Mše za uklizeče začala a náš film se blíží ke konci. Uklizeč přikryt bílým prostěradlem v jámě, v hrobě, nebo nekonečném nebi, ve vesmíru jámy, je pomalu pokrýván i varhaní hudbou působící jak dojem naprosté beznaděje tak i víry odevzdání. Kolem průkrytého je opět plno židlí a na nich sedí lidé, jejich tváře, tak jako na počátku není vidět. Každý z nich se jakoby zabývá soustředěně nějakou nesmyslnou a malichernou činností, zavírá a otvírá deštník sobě i jiným nad hlavou, krouží jím, stoupá a zas klesá, pohyby se zpomalují a stále opakují, nesmyslná aktivita jim brání všimnout si ležící postavy u jejich nohou. Možná ho zahlédli, ale jsou zabráněni do svých her vědomé i nevědomé slepoty, film se naprosto zpomaluje, končí tmou a opět gregoriánským chorem, zpěvem mnichů. V sále by měla být zapálena svíčka za nás za všechny...

SNY TOALETŮROVY

režie: Čaroděj OZ, kamera p. Karra, Hl. role Pablo de Sax
rok výroby 1980, 8mm, černo-bílé a místy barevný, asi 20 min.

hrdinou tohto snímku, je mladý toaletář, snílek trpící občas para-

noidními stavy i svou dennodenní práci v kachlíkovém podzemí, několik metrů pod městem. Čas ztrávený v nezdravém ovzduší si snaží zpříjemnit jak to jen jde, a tak asi listuje ve velké khize, na níž je nápis San Francisco, chvílemi duchem nepřítomen hledí do zdi a o čemsi přemýšlí, nebo snad sní, občas pokouše a zahřívá svou zkřehlou duši čajem na svém stolku kde krom vařiče má sadu toaletních papírů, talířek na drobné mince, mýdlo a splachovaadlo, které vždycky rád zapújčí. Snaží se zaplašit těžké ovzduší svého pracoviště i těžké myšlenky jenž na něho padají jak jen to jde. Na toalety přichází mladá dáma s papírovou maskou na tváři, aby použila klozetu a toaletář jí ochotně poslouží, ona se mu ovděčí několika drobnými a omývá si ruce v umyvadleplném kohoutku. Přichází gentleman a uveden na správné místo ulehčuje si na zeď a po kachlíkové podlaze odtéká louže. Mezitím vidí me v detailním záběru, jak na dlaň toaletářovy vyklouzne ze sklenky pár tabletek a on unaven snad trochu jednotvarnou, přesto však společensky potřebnou práci na chvíli usíná, znaven pokládá hlavu na ruce opřené o stolec a vchází do oblasti neklidného spánku plného divokých snů.

Ocitá se tedy nyní ve snech a představách, ve svém bílém pracovním úboru stojí v podivné čerstvě zasněžené bílé krajině. Spocitem náhleho a překvapivého ulehčení ze sebe odepíná a strhává desítky cedulek/ jako: šetřete energii, hlavní uzávěr vody, směrpříchdu, pozor hořlavina, nebezpečí výbuchu, vstup zakázán atd/ jež jsou příkazy i zákazy hluboko vrytými do jeho podvědomí, a teď ve snu zdají se být čistým nezmyslem. Toaletář volně běží mezi ~~zaběraní~~ zasněžené stromy, vstří něčemu jakési naději čerstvého sněhu který přes noc zapadal všechny a všechno. Běží po bílé pláni prázdné všeho až konečně dobíhá k dveřím jež tu sami stojí z ničeho nic v té prázdnotě a tvoří jakousi další novou mez kterou musí překonat. Bere za kliku, dveře jsou však zamčené a obejít se nedají, přestože, či právě proto že stojí uprostřed prázdna! Toaletář nahlíží klíčovou dírkou a vidí v úžasu to co se děje za dveřmi/ mění se hudba, nyní Let's go to San Francisco od Scot McKenzie a film přechází v barvu. Tam je veselejší svět, než pauhá sterilní čistota sněžných plání. Spušta mladých lidí tu hraje a pokouše pod stromama v parku barevné oblečení, čelenky, dlouhé vlasy, prostě dobový a stylový oděv hippies tak kolem 68 roku, a do toho se prolíná dvojexpozice tráva a spadané listí. Tak nějak si Toaletář představuje ve svém idealizme společnost a není tedy divu, že se snaží dveře otevřít, lomcuje klikou, dveře drží, až pochvíli se mu podaří dveře pootevřít a on se protahuje za ně, ale jeho hřejivé víze mu zamrzli na tváři, vidíme ho jak si ohmatává tvář a zjišťuje ke své hrůze

že jeho obličej je teď černá plynová maska. Rozhlíží se kolem sebe a tam, kde předtím viděl zpívající lidi, vidí hroby pokryté plastickými květinami, znovu mráz, na chvíli přimrzá k zemi, pohledem přejíždí holé větve a kříž se siluetou trpitele. Nezbyvá než utíct z této hrůzy. Běží hlubokým sněhem, do něhož se propadá, na chvíli se zastavuje a oddychuje ztěžka do filtru masky - aniž by co tušil, jen divák to může vidět - postáva za ním ze sněhové jámy jakási bílá příšera, snad smrt v bílé plynové masce, která se pomalu rozhlíží a příšerně se kníše se strany na stranu a zas pomalu klesá, spouští se do sněhu a mizí. On běží dál, ohlíží se a často padá a za průzory jeho masky tušíme jeho těkající bezmocné oči. Před toaletářem je kopec, zasněžený vysoký stoh, který trčí vyzývavě k nebi. Šplhá vzhůru, po čtyřech se škrábe vzhůru a po něčem vztahuje své omrzlé prsty, již se zdá, že je nahoře, když mu znovu podklouznou nohy a on se pomalu, zpomaleně, majestátně a těžce řítí dolů, sníh líta kolem něj a do jeho vlasů zamrzá studený vítr, několikrát takto šplhá a znovu zase padá a v pádech se obač objeví záblesky barev, představ touhy ale jen na zlomky vteřin, na chvíli se tu v pádu ozve i radostná hudba Scott McKenzieho, která svolává všechny lidi do Friska, ale nic to nezmění na tvrdém dopadu toaletáře na zmrzlou zemi, znovu tentokráte naposledy vylézá ke špici kopce, natahuje ruku, a něco co nevidíme ho skopne dolů, jakoby záchranná ruka natažená ze zhora se změnila v tvrdý kopanec. Ještě jedna absurdní vize plná barev v pádu a už leží obalený sněhem bezvládně s rukama roztaženými. Zanim kde se vzala tu se vzala příšera smrti sklánící se nad ním jak hyena nebo sup, s hlavou připomínající lebku a u nohou má hromádku tabulek, které ze sebe na začátku svého snu toaletář ztrhal. Pak následuje chvíle tmy, prázdno, nic.

Náš filmový hrdina se probouzí na kachlích podlahy toalet, vedle něho jeho snová černá maska, hodí jí do záchodové mísy, potřese si oči, opře se o zeď, aby se znovu probral. Pak si znovu sedá ke stolku, chvíli si čte, pak naposledy spláchne, připraví mýdla a papíry na zítřek, a po pracovní době odchází někam?, aby zítra znovu strávil den v podzemí.

Markýz ze sadu

režie: Čaroděj OZ, kamera-p. Karra, hl. role Čaroděj OZ a Pan Karra
8mm, 20min., místy barevný

/historická drama se součastností/

Film začíná jako každý správný historický velkofilm dlouhou hudební předehrou, zde je to Requiem od Mozarta. Poté již kamera klouže po černých siluetách holých spletených větvích, zmrzlých stromů jakéhosi starodávného sadu. Mezi stromy se objevuje polorozpadlá stavba barokního zá-

mečku. Oknavytlučená, zdi oprýskané, střecha diravá. Ponurá budova čpící duchem minulosti, která jakoby ani dnes po několika staletích nemohla dojít kýženého klidu. Z jejích vchodutemného jako tlama jeskyně vychází černě odětá postava, sametový rokokový kabát, třírohý klobouk, dlouhé vlasy. Je to hrdina tohoto filmu-Markíz ze sadu. Nejprve si vykračuje vstříe kamere pak ji míjí a pokračuje dále alejí starých, pokroucených stromů, jejichž větve nad jeho hlavou vytváří propletený oblouk. Barvy jsou zimní temné a mlhavé, film se pomalu vybarvuje. Markýz jak se zdá si vyšel na procházku do zimního sadu, na chvíli z nás padá tíživá nálada. Prochází se tu odpočinkovým tempem, schází ze schodů nějaké terasy a vede za ruku malého kluka. Ten líže lízátko zatím co markýz nese klíčku s ptáčkem. Hraje si spolu, pak markýz otevře klíčku a frr, ptáček dostává svobodu. Jen si leť, ptáček se vznese, přesto že je z PVC a na setrvačnick. Barvy se projasňují, na sních dopadají kapky červeného vína z přelité sklenky, které teď markýz naléva zřejmě své přítelkyně, která sedí na lavičce a směje se. Ó, dokonce růži dostala, oba si připíjí, políbí se a divák netušíc dalších okamžiků, řekne si tu zpola již vstáváje, aby odešel, vždyť jest to kýč. Ale než stačí vyslovit tento předčasný úsudek, idylka, podbarvovaná též květnatou barokní hudbou, zdá se bezstarostnou, náhle končí, když záběrem proběhne flekatý pes, boxer, jemuž vytékají sliny z úst. Něco vysí ve vzduchu. Jakýsi mladík si tu asi vyšel v historickém kostýmu do parku, nevyčlelitelný romantik nebo happening? to teď není podstatné, důležité je, že ve chvíli kdy se na scéně objevuje další nová figura, film ztrácí barvu. Onou postavou která přichází k markýzovi sedícímu pokojně na kamenné lavičce je uniformovaný orgán. Objevuje se jako blesk z čistého nebe/přesto však zcela nevyhnutelně, zosobňující vyšší moc "osudu"/Sadista v uniformě jedná. Zákrok je nevyhnutelný, když zřejmě včas upozorněn nějakým starostlivým občanem příslušník přechází zjistit, kdo je tou nevhodně oblečenou osobou která se tu podezřele v pracovní době potuluje a budí pohoršení. Kamera najíždí na detail: černou rtěnkou namalovaná ústa přes celé plátno vyslovují ono obligátní a nám všem tak milé "VÁŠ OBČANSKÝ PRŮKAZ" Markýz jen pokrčí rameny jakoby nechápal oč jde, možná opravdu nechápe, jakého činu se dopustil a snad opravdu do této doby nepatří a dostal se sem záhadnou cestou, omylem v čase. Ještě jednou a důrazněji Tvůj OBČANSKÝ PRŮKAZ, A DĚLEJ; nebo bude zle! Markýzův šat však nemá kapsy a zdá se že to bude jeho životní neštěstí. Orgán již takové drzé chování nesnese a v rozčilení strká do markýze, který stále krčí rameny. Schazuje mu klobouk, vztekle na něj křičí a nakonec ho pořáží. Teď pozor. Obrací se na nás. Dokamery. Divák je vtažen do děje a zdá se i on bude mít jako svědek nepříjemnosti. Inám teď orgán vyhrožuje důsledky, které vyvodí a pobízí nás hrubými urážkami k odchodu. Varuje kameramana, aby co nejrychleji zmizela přestal

točit, nebo! Kamerateř pracuje dál i v těchto nepříjemných podmínkách. Orgán se b líži natahuje ruku ~~ke~~ kameře, vidíme zmítající s siluetu orgána, kameraman padá, koruny stromů, nebe, tma. Další dějnásleduje, točen již z bezpeční vzdálenosti druhou kamerou. Orgán přivoláva vysílačkou posilu. Objevují se 2 hromotlouci y vbílych pláštích a vlečou markýze násilím do psychiatrické léčebny. Chvílemi ne sen, chvílemi vlečen, nadarmo se vzpíra a takto celá trojice mizí v dálce. Nyní následuje ~~já~~ epilog příběhu, který byl velice krátky, jak se na naše podmínky sluší. Po sadistickém policajtovi přebírají markýze ruce tyranského psychiatra, vyloženě sadistický typ. Tvář mrtvolně bledou, bledě dolíčenou, namalované oči, mrtvolně zakalené oči, přivřené, mstivé, krvavé. Vášeň k zlovolným ďábelským experimentům na živých tvorech je cítit z tohoto psychiatra-mučitele. Markýz, nyní už zbaven kostýmu, sedí na otočné židličce obklopen ze tří stran, monstrózní hrůzobudící vyšetřovací elektronickou technikou. Dráty elektrocefalogramu mu trčí z hlavy, oči má oslepené ostrým světlem. Vyšetřovatel mučí markýze nelidskými způsoby, elektrošoky i vlastní zvráceností, když ho kladívkem klepe do kloubů. Nevíme kolik času uběhlo, vidíme teď markýze v kletci, který se pomalu jako zvíře v zoo pohybuje kolem rezavého pletiva drátů. Prstama svírá dráty klece. Nevíme zda je vyléčen, historie však z něho nepochybně udělá lidského vyvrhele, šílence a odpadlíka. Loučíme se sním na široširé bílé pláni blázince jehoždi jsou nehrzení neviditelným šilens tvým. Markýz sedí v křesle a mele naprázdno na starém mlynku, který má na klíně. Není tu sám, opodál v ústavním županu, jiná tragická postava jejíž příběh neznáme, žena s obličejem nějakého klauna nebo pierota, která se pokouší ze své letargie o úsměv. Obraz ramuje třetí neurčitá šílená bytos t, blázen v pyžamu s vlasy ve dvou copech/indián?/, který za sebou na provázku táhne sněhem potápěčskou plutvu v níž sedí panenka. Nakrmí ji sněhem a pak když několikrát obkroužil markýze, zamíří si to k obzoru. Mizí i žena-klaun, markýz dál mele, mele a jeho mlýnek vrže jak kosti smrti, když mu začne sněžit na hlavu, sněžné vločky dopadají mu do vlasů, které pomalu bělají. Zřejmě se opravdu zblánil, pokud ne, co ho tedy čeká? Zapadá sněhem a zmrzne? Bůh ví. Film opět končí hudbou W.A. Mozarta - Requiem a zmínkou o konci skutečného Markýze de Sade. Hudba Běží dál i po tmě, zatím co diváci tiše hovoří.

NIEKOĽKO SLOV Z DRUHEJ STRANY.

/k polemike okolo "nekresťanského" Kontaktu č. 4/

Bola som jednou z tých, ktorí už pred uzávierkou tohoto čísla mali možnosť zoznámiť sa s kritikou "nekresťanského" Kontaktu. Jej autorke vďačím za to, že som mala príležitosť naučiť sa, čo je polemika.

Je síce pravda, že v prvej chvíli, keď som našla v kritike i svoje vlastné vety v dosť prekvapivom kontexte, predovšetkým som ľutovala, že tu nemáme nejakého okrskára, nejaký Úrad pre ochranu autorských práv v oblasti neoficiálnej kultúry, proste nejakú objektívnu inštitúciu, kam by som mohla okamžite podať sťažnosť na hrubé a svojvoľné zneužitie svojho textu. /Podvedomú dôveru k inštitúciám pričítajte naivite teenagerského veku./ Ale postupne mi dochádzalo, aká priepastne hlúpa bola moja reakcia. Veď čo môže byť smiešnejšie, ako dožadovať sa pri polemike dodržiavania nejakých regulí - veď je to žáner, disciplína, to je ako dovolávať sa pravidiel hry pri voľnom štýle. Pritom je polemika ten najelegantnejší zo všetkých voľných štýlov, najinteligentnejší spôsob, akým si ľudia v kultúrnych kruhoch odjakživa vybavovali svoje účty. Preto reagovať napríklad na osobné urážky tým, že sa urazím, alebo na neeskrývané zlomyseľnosti sa naštvam, je nanajvýš nehorázne. Je to predsa iba hra, disciplína, posvätená duchovnou klímou takej parížskej avantgardy, poznačená ustavičnými hádkami Appolinaira s kdekým, veľkými sporami Mrštíka a Saldu atď. a atď. útočiť na podstatu žánru, to je vlastne tabu, to je ako útočiť na atmosféru parížskej avantgardy, nevedieť, že už Salda, že už aj Appolinaire, že už starí Gréci ... A tak "nehrať" znamená len dokazovať svoju nedovzdelanosť.

A to je práve, ak som dobre pochopila, skutočný hlavný bod obžaloby, tam kritika mieri, to tým, čo by do lepšej spoločnosti len pchali a pchali, nemôže prepáčiť a preto ich tam pri najlepšej vôli nemôže vpustiť.

Sama poriadne neviem, či vôbec hrám, alebo nie, nemám ani na to odvalu - s plným nasadením hrať, kritičke tým asi dávam za pravdu.

Skôr som sa rozhodla napísať preto. lebo sa mi zdalo, že po tejto kritike tu vznikol priestor pre to, aby som sa pokúsila dokončiť svoj príspevok z minulého čísla, uverejnený v rámci Zborníka. Tiež preto, lebo ma medzi tým už prešla chuť podávať sťažnosť a vysvetliť nové fakty: spomínaná kritika už tiež našla svojich obdivovateľov, a ako som sa dočítala, má určité kvality, ktoré jej nik nemôže uprieť. Brilantnú rafinovanosť, presnosť osobných útokov a vôbec naprosto autentickú útočnosť, vzácnu v týchto časoch a v týchto zemepisných šírkach. Sú to nepochybne kvality v dnešnej dobe zriedkavé, nič však nezmenia na celkovej vratkosti tejto kritiky, dojem, ktorý asi ťažko vyvážia nejaké iné kvality. Táto vratkosť je zákonitá, vyplýva z tej nie práve najistejšej pozície, do ktorej sa autorka stavia, z pozície autority, bdejúcej nad literárnou kvalitou, nad morálnou a intelektuálnou hĺbkou tvorby. Podľa mňa je vôbec pochybné, či taká pozícia skutočne existuje. Samozrejme všetci sme rovnako kompetentní vyjadriť svoj názor, autority i neautority. "Autority" to majú skutočne lepšie, lebo každý pozná ich diela a tak i zásady, ktoré v ich uplatňujú, ich osobné kritériá kvality. Ale my neautority musíme predsa vymedziť zorný uhol, z ktorého sa dívame, a ak to neurobíme, ak neurčíme jasne kritériá, podľa ktorých sme vyniesli súd, je to ako keby uhol svojho pohľadu rozšírili na rovných 360 stupňov a sami sebe dávali štatút absolútnej autority. A to je nepochybne pozícia veľmi vratká, pretože falošná.

Zaujímavé by pre mňa bolo, dopátrať sa toho, čo vlastne na koncepcii štvorky vyvolalo také rozhorčenie. Predovšetkým by tu bola zaujímavá diskusia o tom, čo vôbec robí text textom. Tu niekde je v názoroch veľmi jednoznačný rozdiel, hoci ho nikto neproklamoval. A pritom možno autorka kritiky zastupuje celý okruh čitateľov, ktorých, rovnako ako ju, poburujú jednotlivé vety z Dolníkovho textu. Rozhodne takí čitatelia existujú.

Pozoruhodné je i bezstarostnosť, s akou autorka vo svojej kritike vytrháva vety z ich kontextov. Pokúšam sa dať si to všetko do súvislostí a vychádza mi postoj, ktorý autorka interpretuje asi tak, že ak niekto nedokáže zostrojiť vetu, ktorá by sa mohla vykázať nejakou originalitou, zablysnúť nejakou neošúchanosťou, vetu, ktorú by so svojou znalosťou dejín filozofie nemohla vyhlásiť za naivitu, je chudák a dostane sa

mu od nejlen útrpnosti. N,č proti náročnosti, kto by predsa proti nej mohol niečo mať, len si myslím, že si autorka neuvedomuje, že tým popiera iný princíp, pre literatúru vari ten základný. Princíp, podľa ktorého slová v momente, keď tvoria vetu, prestanú existovať ako samostatné jednotky a dostávajú nový rozmer, ktorý im dáva veta a vety zas prestávajú byť samostatnými jednotkami a dostávajú nový rozmer, ktorý im dáva text, a tak vzniká nová samostatná jednotka, a tou je text. Jednoduchšie povedané zvláštna schopnosť skladať slová a vety za sebou tak, aby tvorili celok, ktorý by tlmočil nejakú myšlienku, pocit, alebo niečo medzi tým, čo by samy slová, a ani samy vety pomenovať nemohli. Neopriete, že je to základná vlastnosť písaného textu a teda aj základné kritériá kvality.

Pokúšala som sa prísť na to, aký význam majú iné hľadiská. Čo obsahujú pojmy ako myšlienková hĺbka, hlboká skúsenosť, precíznosť myslenia. Vždy sa mi spájali s predstavou, že za zážitkami, ktoré zažívam, sú zážitky iné, o ktorých poriadne neviem, pretože si ich neuvedomujem, tak ako tie bežné. A že svet, v ktorom sa pohybujem je spojený pravdou, ktorá nemá nič spoločné s jednotlivosťami, ktoré nás obklopujú a na ktoré sme si zvykli. A že na túto pravdu treba prísť, skutočnosť rozbiť, ktorá sa tvári, že je to jediné, čo existuje, roztrhnúť oponu, ako o tom píše Kosík. Zdá sa mi, že pojmy myšlienkovvej hĺbky a precíznosti by sme teraz mohli na chvíľu nahradiť pojmom z Kosíkovej dialektiky konkrétnosti. "Destrukcie pseudokonkrétnosti nemôžeme tedy chápať jako roztržení opony a nalezení skrývajúcej se skutečnosti, hotové a dané, nezávislé na aktivitě člověka." / Chcela by som sa opýtať kritikov, či to nie je tak, že Dolníkoví vytýkajú práve to, že sa nesnaží trhať oponu. A vidia v tom nabubralosť a pýchu, lebo pre nich je taká snaha úplnou samozrejmosťou. "Destrukce pseudokonkrétnosti je procesem vytváraní konkrétní skutečnosti a vidění skutečnosti v její konkrétnosti." Kto sa pokúša takúto skutočnosť v literatúre vytvárať, nemôže predsa inak, ako siahnuť k obvyčajným, "konkrétnym" útvarom ľudskej reči, čiže k normálnam vetám a počítat s tým, že každá z nich je samozrejme napadnuteľná a zneužiteľná a svojím spôsobom bezbranná. Veď od toho sú tu celé dejiny ľudského mysle-

nia a nik nepochybuje o tom, že keď niekto napíše , že klamať je ľahko, vyvracajúcich dôkazov bude nie na desať strán, ale na celý knižničný sklad.

Tiež nikto netvrdí, že sa nedajú písať nenapadnuteľné vety. V tomto je fascinujúca štúdia, či esej "O povahe pravdy" jej autor môže byť naozaj pokojne pripravený na všetky možné útoky. Človek má pocit, akoby každá myšlienka bola formulovaná tak, aby už preventívne odrazila všetky prípadné útoky, a nielen tie zvonka, ale aj tie "zákonité", tie "zvnútra". Autor neposkytuje nič, čo by bolo v rozpore s duchovnou skúsennosťou dnešných čias, s absolútnou platnosťou tvrdí len to, čo sa týka jeho vnútra, vlastná hlboká skúsennosť je predsa to jediné, o čom je človek oprávnený vydávať absolútne vyhlásenia. Autora nemožno obviňovať ani len z osobnej zaujatosti, veď ju hneď na začiatku proklamuje, ani z nedostatku nadhľadu, lebo nadhľad tiež na začiatku proklamuje, ale zase ani z toho, žeby si za svojimi slovami nechcel stáť, dopredu ohlasuje, že je na to pri zachovaní primeraného nadhľadu pripravený. Tomuto textu by sa dal vyčítať hádam naozaj len nedostatok pokory, odrážajúci sa v snahe zachytiť v každej vete všetko to všeobjímajúce a neustále pulzujúce, trhanie opôň, modravé rozbresky a ohne na útesoch.

Tiež ma napadlo, či táto celá polemika nenesie vlastne aj tie známe znaky generačného sporu.

Hoci si uvedomujem, že by asi bolo dosť trápne unáhliť sa s manifestovaním generačnej identity. Hlavne, keď ide o generáciu, čo samu seba ani za generáciu nepovažuje - príkladí na zážitok šesťdesiatych rokov, pristará na to, aby sme dnes mohli autenticky prežívať svoju dobu v punkáčskych tlupách, alebo možno z privzdelaných rodín. A náš zážitok je len to vákuum rokov sedemdesiatych.

Nikdy predtým som si to tak jasne neuvedomila ako teraz. Ako odpoveď na Dolníkovu ~~otázku~~ "Jednu otázku" predkladá T. Raw v kocke celý mýtus, zrodený šesťdesiatymi rokmi, aspoň ako ho ja vnímam, manifest svojho, ktoré sa svojím spôsobom s týmto veľkým mýtom stotožnilo, bohato sa skvejúci jeho pojmami, jeho postavami, jeho myšlienkovou výstrojou.

Aj preto sa mi zdá, že teraz píšem akosi z inej strany. Na jednej strane bohatstvo veľkých mien, ideí,

transcendentálnych skúseností - na druhej strane chudoba ducha. Nie sme snáď chudobní duchom, pretože by sme nečítali knihy, nevedeli, kto bol Budha, a kto Konfucius, ako skôr pre odlišnosť toho, čo sa volá generačná skúsenosť, pre anonymitu doby, v ktorej sme rástli, doby bez mien. Bez možnosti sa s nejakou myšlienou natrvalo citovo zžiť, bez postáv, ktoré by sa stali v tomto zmysle súčasťou nášho života.

Som presvedčená, že každá generácia so o sebe myslí, že je tou vyvolenou a aj si myslím, že je to pravda, veď pre každú dobu je len ona určujúca, a teda je vyvolená. V podstate si chválím svoju chudobu. Takto je pre mňa predsa len oveľa jednoduchšie vyhnúť sa akýmkoľvek pokusom nájsť skutočnosť hotovú. Či už tým známym sebaistým pokusom, ktorým sa často ukázali dokonca ako zhubné, alebo tým zodpovednejším, tým pokornejším. Zdá sa mi, že by som nikdy nemohla ani trochu uspieť, keby som chcela popisovať povahu pravdy, nech by som to robila akokoľvek citlivo, akokoľvek zodpovedne. Ani keby som chcela vypovedať pravdu o sebe, pokus postihnúť úplne skutočnosť sa nemôže podariť, hoci by som povymetala všetky kúty svojej duše. Preto i vety o tom, že pravda je povedzme nevysloviteľným chvením, považujem za práve takéto pokusy postihnúť skutočnosť bezo zvyšku, pokus, ktorému síce nemožno uprieť patričnú úroveň skúseností a poznania, v každom prípade však na ňom zostáva kliatba statickosti a ísť touto cestou pre mňa znamená riskovať, že sa nikdy nevymaním z bludného kruhu tvrdení a pochybností.

Povedzme, že koncepcia minulého čísla skutočne stála na princípe úprimnosti, alebo rozhodne aspoň Zborníček - princíp úprimnosti ako inšpirácia, alebo namiesto inšpirácie. Tak sa úprimnosť stala kritike kľúčovým slovom, na ktoré sa zniesla hora pohrdania. Mám pocit, že úplne najradšej by autorka toto slovo vôbec vyškrtla zo slovníka kultúrnej slovenčiny a že je to vlastne škandál, vysloviť ho v lepšej spoločnosti. Asi preto, že je mnoho veľkých umelcov, ktorých nemožno označiť za úprimných a ľahko si predstaviť, že by protestovali, keby im niekto tento princíp vnucoval. Ale stavať úprimnosť do opozície voči kvalite je predsa len vulgarizácia, ktorej by sa autorka pri troške intelektuálnej úprimnosti k sebe nebola dopustila.

Čo potom s Českým snáňom, ktorý tak hrdo cituje. A nakoniec, čo s celou českou literatúrou, čo so Škvoreckým, čo s Kunderom? Autorka pravdaže nehovorí o úprimnosti ako takej, len o úprimnosti hlúpej, alebo o úprimnosti falošnej. Či princíp úprimnosti redakcia použila ako plášť, zahalujúci slaboduchosť, musíme nechať na čitateľoch.

Svätá pravda je v slovách T. Rawa: "S trochou intelektuálnej skúsenosti, s trochou umenia žonglovať so slovami nieto tézy, ktorá by sa nedala presvedčivo obhájiť, práve tak ako sa dá presvedčivo obhájiť jej opak. Myslím si, že úprimnosť k sebe je základný predpoklad, aby som sa mohla v sebe zorientovať, východisko, jednoducho začať treba od začiatku a úprimnosť k iným je zase základný predpoklad pre kontakt s nimi. Výzvu k úprimnosti som teda nepovažovala za nič viac, ako za výzvu ku kontaktu.

Ale iste sa dala pochopiť aj inak. Každé téze patrí antitéza. Ibaže chcieť byť úprimný, to vlastne znamená zrušiť tézu antitézou. Nebude téza, antitéza, pretože sa potrebujeme dostať z miesta.

V eseji "O povahe pravdy" sa píše o záblesku nerozdelenia pravdy a lži, o oslepivom jase, v ktorom zmiznú kontúry vecí. Sú to záblesky, ktoré nás nemôžu nerozochvieť. Nemôžeme ich však vidieť, hoci o nich môžeme čítať. Pretože ten záblesk, ktorý objavili pred nami, už pominul a opakovať sa nebude. Bude treba vyvolať nejaký nový, ak chceme, aby aj v našich životoch niečo prebleskovalo, a samozrejme, že to bude treba robiť od azčiatku a inak, aj keby sme nechceli.

Chcela by som sa ešte vrátiť k tomu, ako som sa naučila, čo je polemika. Už aspoň viem pomenovať to, čo ma na polemickom žánri len hlúpo poburovalo a hnalo na Úrad pre ochranu svojich práv. Paradox smrteľnej vážnosti tristošesťdesiatich stupňov zorného uhla. Pritom sa polemický text vlastne dobrovoľne zrieka všetkých atribútov vážneho textu. Nemá ambíciu skladať slová a vety vedľa seba, aby vytvorili celok, pretože potrebuje efektné vety, ktoré by udreli. Tak by sa, myslím, dorozumieť naozaj nedalo.

Cieľom polemického textu je vytvoriť svet, ktorý by narušil ten, ktorý vnímame v texte protivníka. V našom prípade bojujú efektné vety proti pokusu zdeliť pocit pomocou slov. Dva svety, ktoré sa nemôžu o seba ani len šuchnúť. Tak sa mi to aspoň javí.

Hoci aj žabomyšie spory vchádzajú do dejín, zdá sa mi, že sa potomkovia aj tak vždy vykašľali ich riešiť. To musíme ponechať čitateľom, obdivovateľkám a obdivovateľom. Aj tak sa patrí poďakovať za kritiku. Rozhodne bola poučná.

F. P.

KNIŽNICA
OLEGANA
PASTIERA

Bolo by príliš simplicítne domnievať sa, že milovníkom striptízu ide iba o sexuálne vzrušenie. Neexistuje totiž "prirodzená" súvislosť medzi nahotou a vzrušením, (vždy ju spoluvytvára kultúra) ktorá sama nič nevysvetľuje, práve - tú súvislosť - treba vysvetliť. / Vo viktoriánskej dobe bol každý kúsok odhalenej ženskej pokožky erotickým podnetom. Konštatovanie "Móda sa zmenila" vyvoláva skôr ďalšie otázky, než by niečo objasňovalo. / Navyše, častú účasť žien na "strip-tease shows" treba tiež nejako vysvetliť, ak sa chceme vyhnúť absurdnej domnienke, že ide o lesbickú zvedavosť.

Uvážme teda najprv dva komponenty, ktoré sú obsiahnuté v pôžitku diváka: Prvý spočíva v identifikácii s predstaviteľkou - podobne ako v každom divadle - má teda klasicko-katarzný ráz a je v tomto prípade projekciou exhibicionistických túžob. Druhý predpokladá intenzívne prežitú cudzosť striptérky ako inej osoby, prinútenej k exhibicionizmu.

Pozrime sa na prvý komponent: Sklon k exhibicionizmu, čiže túžba odhaľovať sa pred druhými, nemusí mať jednoznačne patologickú povahu. Margaret Meadová rozpráva ako obyvateľ istej dedinky v Novom Anglicku dostal božie vnuknutie, že každý ~~obyvateľ~~ má robiť, čo sa mu zachce. Vzápätí všetci pozhadzovali šaty a škriekajúce ako zvieratá sa rozutekali na všetky strany. Nikto vraj nemal lepší nápad.^{1/} Exhibicionizmus, ktorý v nás drieme a ktorého sublimáciou v umeleckej tvorbe učila porozumieť psychoanalýza, môžeme chápať ako neumelý plod nedostupného prania vrátiť sa k zvieraciemu bytiu, ktoré sa javí ako naša "jedinečná pravda": exhibicionizmus príliš nepomáha spoznať seba samého ako zamaskované zviera - presť, ani okázalé vyzliekanie nás nedokáže zbaviť nepríjemného pocitu ~~manúteného~~ nám kostýmom civilizácie. Exhibicionistický akt pramení z túžby rozbiť prísne tabu, ktoré nám bráni nechať sa spoznať vo svojej zvieracej postati, jeho základom je pocit "cudzoty" kultúry. Je akýmsi pseudooslobodením sa od kultúry, alebo pseudo-návratom k sebe samému, k sebaidentifikácii. / (Exhibicionizmus by bol naskutku nepochopiteľný fenomén, keby ho bolo možné redukovať na falošné splnenie túžby po erotickom partnerovi ako to robí Helmut Schelsky v "Soziologie der Sexualität", 1963, s. 70. Exhibicionizmus ako dôsledok nedostatku skutočného partnera, preto anonymné ukávanie bez záväzkov, motivované strachom pred plnohodnotnou erotickou väzbou atď.) Takáto interpretácia odvodzuje tento jav z iného, pôvodnejšieho, ktorý sa aj prejavuje celkom iným správaním /voyeurizmus a najmä utiekanie sa k prostitútkam, čo nik nepovažuje

1/ Male and Female, 1956, s. 52

je za perverzitu alebo individuálnu anomáliu); exhibicionizmus by teda vo svojej parciálnosti "nemal pravdu".

Nevedomky sa považujeme za zvieratá a marí sa nám, že by sme sa "mali" - alebo aspoň časť z nás - vrátiť do ríše zvierat. Súčasne však je naša zvierátskosť tajomstvom a asketická drezúra kultúry slúži práve tomu, aby zabránila jej odhaleniu. Exhibicionistická projekcia je pokus prezradiť zverené tajomstvo.

Pozrime sa na druhý komponent: aj on je dialekticky štiepiteľný. Pohľad na človeka, ktorý odhaľuje svoj hanebný stav je druhom sadizmu, pričom toto slovo používame - s dovolením mnohých sexuológov vrátane Freuda - v sexuálne neutrálnom zmysle /t.j. terminologicky a teoreticky sa tu opierame o koncepciu, ktorá vidí sexuálny sadizmus ako kombináciu dvoch geneticky nezávislých sklonov a tzv. infantilný sadizmus považuje za samozrejmý jav/. Tak ako je túžba po návrate k vlastnej animálnej pravde spojená s prianím prezradiť ju, spája sa sadizmus, živý cudzou hmbou s túžbou po poznaní. Zvedavosť nemožno obmedziť na jej čisto konzervačné funkcie, treba ju chápať ako akýsi expanzívny pud, ktorým sa organizmus chráni pred ohrozením a zmožuje svoje životné sily. V ľudskej koži dosiahol tento pud významnú autonómiu, prejavuje sa ako nezištná potreba poznania, mimo úspech a úžitok. Stal sa teda samostatnou schopnosťou, vzbudzuje zvedavosť, formuje zmysel pre výskum, sýti dychtenie po pravde. Afinita medzi hľadaním pravdy a sadizmom skutočne jestvuje; v radosti, ktorú máme, keď objavíme niečo cenné z hľadiska poznania, nachádzame podobné črty ako v podľej radosti z násilného činu / a v paralelnej úvahe: v tvorivom čine, v ktorom sa jedinečná osobnosť zvonkajškuje pre druhých možno objaviť vždy aj črtu exhibicionistického excesu./ Sadizmus i túžba po poznaní prúdia v emóciách, zaplavujúcich nás počas striptízového čísla. Divák je ako dieťa, ktoré rozpára svoju bábiku, aby zistilo, čo v nej je. Ak je v tejto hre - ako sa Freud domnieval - obsiahnutá sadistická rozkoš, nemožno ju odlíšiť od zadostučinenia z poznania. Ak pociťujeme nahotu ako hanebné tajomstvo a zároveň ako skrytú pravdu človeka, potom je odhaľovanie sa pred obecnstvom nielen sadistickou hrou, ale aj poznávaním, napínavým ako exotická expedícia.

XXX

Pozrime sa na obidva komponenty spoločne: Seba-vedomie človeka je rozpoltené, lebo ľudská bytosť je súčasťou dvoch poriadkov, prírody a kultúry. Nahota sa stala symbolom prvej pravdy o človeku, symbolom zvierátskosti. V akte ľudského sebautvárania sú šaty symbolom druhej pravdy, ktorá prvú pravdu skrýva, ale súčasne -

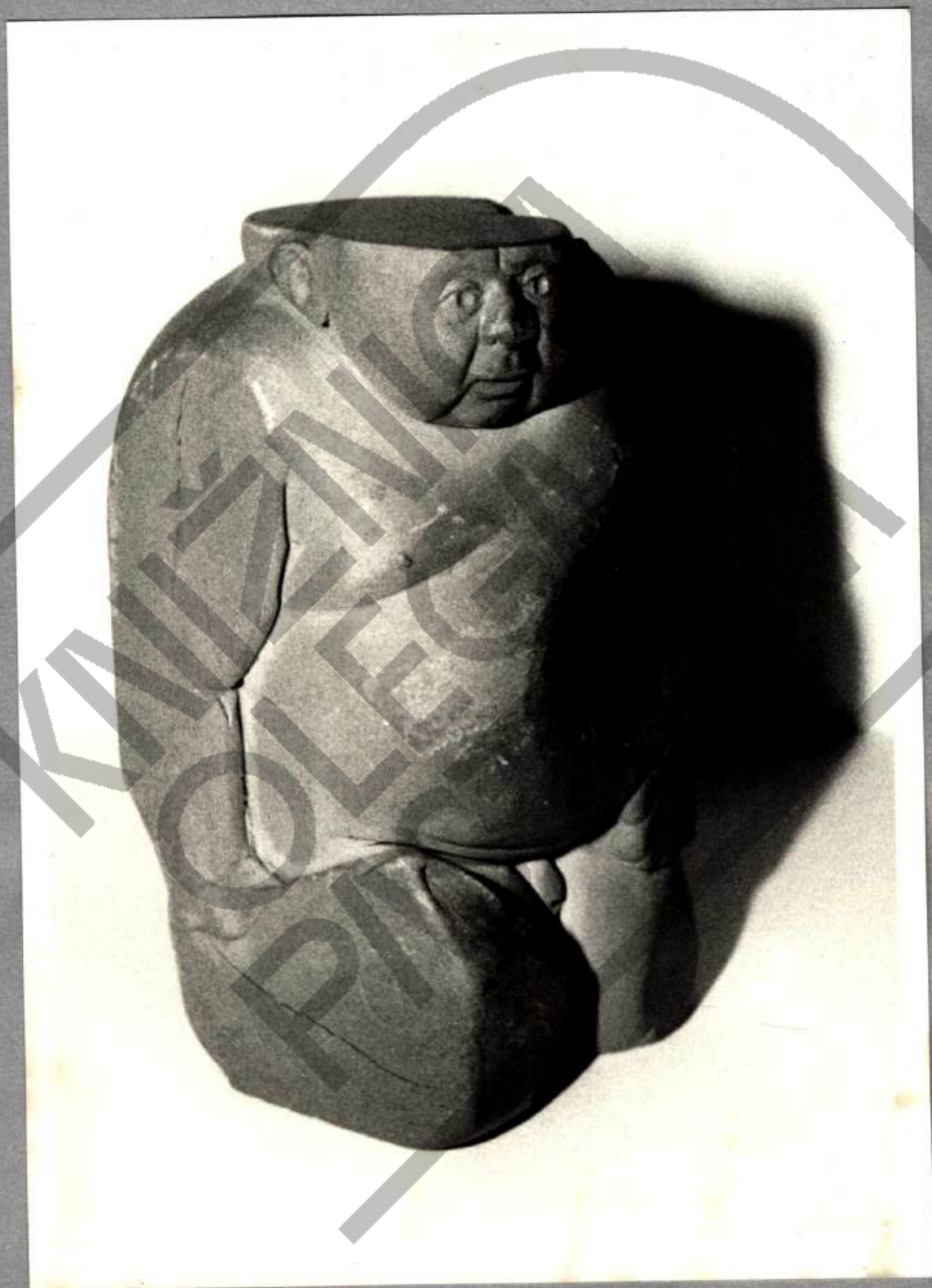
keďže sú práve pre-oblečením - prezrádza. Ľudské individuum sa identifikuje s oboma poriadkami, pričom si ich rozpor viac alebo menej uvedomuje. Identifikácia s prírodným poriadkom sa prejavuje exhibicionistickou túžbou a - ako svojím korelátom - túžbou vyzradiť vlastné tajomstvo; obe prania sa prehrešujú voči tabu. Identifikácia s poriadkom kultúry sa dostáva k slovu ako sadistické pranie, aby sa hanba cudzej prirodzenosti odhalila predt mnou, kultúrnym /t.j. oblečeným/ človekom; človek v tejto kontrastnej situácii prežíva identitu s vyšším, nadzvieratským spôsobom bytia; expanzia nezištnej zvedavosti je teoreticko-poznávací korelát tejto identifikácie. Pri striptízu splynú oba tieto protichýdné identifikačné pochody, každý dvojito určený, vďaka oscilujúcej hre medzi projekciou a od-cudzením do jedinej prakticky nedeliteľnej emócie. Pozeranie na striptíz je - samozrejme nevydarený alebo kvôli nepozornosti či roz-tržitosťou iba zdanlivo šťastný - pokus o syntézu oboch rivalizujú-cích poriadkov, ktoré spoluurčujú človečenstvo.

x x x

Takéto úvahy nie sú na posmech. Pochopenie kultúry ako celku vy-žaduje pochopenie genézy jej detajlov. V našich banálnych spôsoboch žijú hmlisté spomienky na prvopočiatky ľudskej kultúry, podobne ako sú v našom tele stopy nášho predka lemúra, nášho predka ryby, náš-ho predka morskej hviezdice. Každý z nás je individuálne a zároveň r-rodovo zakotvený keď sníva, strieľa vo vojne, klame, miluje sa, píše vedecké traktáty, bľaboce v opitosti a ide na striptíz.

Genetické a štrukturálne pochopenie jednoty všetkých týchto spô-sobov správania sa je pochopením ľudského bytia. To je cieľom filo-zofickej antropológie. Jednotlivé vrstvy nášho ustrojenia sú rôzne pohyblivé, podobne ako rôzne vrstvy oceánu; bezprostredne viditeľ-ná vlnka je determinovaná celkom všetkých vrstiev, aj keď sa na pr-vý pohľad zdá byť dielom rozmarnej náhody.

/ Výňatky z nemeckého prekladu poľského originálu " Epistemologia strip-teasů ", ktorý vyšiel v knihe esejí " Traktat über die Ster-blichkeit der Vernunft ", R.Piper and Co. Verlag, München 1967
vybrala a preložila 84-47-68

na pokračovanie na pokračovanie na pokračovanie na pokračovanie na
na pokračovanie na pokračovanie na pokračovanie na pokračovanie na

egon bondy egon bondy egon bondy egon bondy egon bondy egon bondy
egon bondy egon bondy egon bondy egon bondy egon bondy egon bondy

zápisky z počátku let sedmdesátých zápisky z počátku let sedmdesá
zápisky z počátku let sedmdesátých zápisky z počátku let sedmdesá

ČÁST DRUHÁ

N A S E R P A N U P R E S I D E N T O V I Z A
Č E P I C I

/ Věnováno tetě Martinovic /

KOLIK jsem už napsal básní
nad nimiž se dívka zasní
nad nimiž se chlapec v touze
pozastaví dlouze!

na pokračovanie na pokračovanie na pokračovanie na pokračovanie na
na pokračovanie na pokračovanie na pokračovanie na pokračovanie na

egon bondy egon bondy egon bondy egon bondy egon bondy egon bondy
egon bondy egon bondy egon bondy egon bondy egon bondy egon bondy

I Buddha říkal že jsou časy kdy se nedá jeho učení následovat
I Marx věděl

že ne vždy je doba pro aktivitu vhodná

Co s generacemi které přicházejí když se skoro nic nedá dělat?
V SSSR již 40 let nikdo nemohl nic dělat
než se trápit či přímo trpět

a na to se mu každý nakonec vybodne
Nezadatelný lidský život a jeho touha a právo pracovat
jsou tu milionkrát a vícekrát
zmařeny. A jenom prosté přežití předání a reprodukce tu zbývají
jak každý víte

Bylo takových generací nepočítaně
Ale pohyb dějin který je jednou hrc a potom pro
se proto nezastavuje Zase jednou
dřepíme na hrnci

Je pravda!: nejhlubšího bodu sestupu jsme už došli

Ale ještě pár desítek let to jistě bude trvat

a zatím je ponnás

po hlavních lidech naší generace

kterí se kurvili a byli kurveni

a měli už touhu žít v lepším

ale museli přihlížet jak je s nimi bez nich nakládáno

Poslední stádium třídní společnosti

dopadlo holt jinak než jak jsme to čekali

Místo jednorázového kolapsu nebo aspoň porogresivního rozkládání
vyvinula ve svém posledním historickém stádiu třídní společnost

formu nejagresivnějšího státního kapitalismu
/USA + SSSR/

který má vyklídky jen na to

že se promění v ještě agresivnější státní socialismus

což jistě není definice vědecká

/nad tou si budou ještě po staletí teoretikové lámat hlavu/

ale každému z nás kdo nyní a v příštích generacích žijeme
plně srozumitelná

O této poslední fázi třídní společnosti pěji jak slavík
pečený na rožni

tuto poslední fázi třídní společnosti slavím

celým svým dílem

jako obyvatel koncentračního tábora

čekatel na plynovou komoru

To nejabsurdnější se stalo skutkem

ti kteří nám slibovali že nás vedou ke svobodě

se změnili ve vládu běsů

která hned tak nepomine

Proto píši i když jsem si vědom že tištěno to nebude moci být
nikdy

proto píšu že tato etapa bude trvat věky

ať bude své zvířecí přirození zakrývat jakýmkoli praporem

Proto píšu

že všichni mladí dnes a až do nedohledné budoucnosti

■ se budou chtít a také budou muset bouřit

ztrácet životy a rozum

v boji proti této společnosti

A jsou to a budou to mladí

přesto že nejsou stricto sensu třídou

kterí budou tak dlouho tlouct hlavou do zdi

až ji prorazí

protože ve společnosti všeobecného blahobytu

Kdo je nad čtyřicet ba nad třicet
je buď zkorumpován nebo vše brzdící zlhostejnělec
Ona se má věc takto:
tam kde je zlikvidováno jakékoliv vědomí třídního boje
bude třídní boj instinktivně veden těmi
které pozlátkem lakované otroctví nejvíc pálí
a to jsou mladí a vždy budou
Jen ať ze svých řad vyhodí předčasně zesenilněné snoby!

Ona se věc má tak:
kde není uvědomělosti třídního boje
každý kdo revoltuje
ať student nebo narkoman
objektivně naplňuje úlohu třídního boje
- však v dějinách to není poprvé

Kromě jednoho specifického druhu pokrytců
nikdo nikdy není a nebude andělem
Je tedy nutno aby každý počítal sám se sebou jako s hovadem
ale to nemusí a taky nebude
ubírat na síle nenávisti
kterou máme vůči společnosti v níž žijeme

V politováníhodné nepřehlednosti a zašmodrchanosti
naší a příští historické situace
kdokoli kdo se vzpíne čemukoli
je bojovníkem za beztřídní společnost
byť i jednotlivě
premnozí
s tím vším dopadnou špatně
a přinejmenším si jen sami těžce ublíží na zdraví

Třídní boj
se teď opět - jak tomu už kolikrát bylo -
dostane do stadia kdy nebude mít páteř revoluční organizace
jako onen marxisticky formulovaný třídní boj
Presto však jím bude
v etatismu kapitalistickém i socialistickém
ve všech protilidských despotiích
jež se v bleděmodrém budou teď po pár staletí střídat
Nebezpečí jež nám hrozí je skutečně bezměrné
Může být dosaženo až úplně dehumanizace lidského rodu
kdy se za několik set let bude zdát že nejvědecktější řešení
je imitovat hmyz

Došlo-li by to tak daleko
pak naše lidstvo nebude s to splnit
co je jeho úkolem
dosáhnout sebepřekročení
zůstane jako ontologická živá fosilie
na niž se za prá tisíc let budou chodit dívat odjinud
jako my dnes na zoologickou zahradu

V tomto století zhasla lampička naděje
která dosud vždy svítila do budoucnosti
Tak je to když se oleje nedoleje
a místo toho se pravdě zlámou všechny kosti

Budoucnost ovšem zívá dál
jak do komína od spalovny dýra
Čas pracuje - ne že by kvůli nám stál

jen se stratila lidská časomíra
a jakkoli by se to jen rým přihlouplý zdál
tou lidskou mírou byla víra

Ta víra že má lidský život smysl
naše práce i naše tělo i naše mysl
ta víra že to k něčemu je dobrý
že to nejsou už předem pomyje

Ta víra ztracená ten olej naděje
došla A tak se už nic neděje

Duše je pryč Zbylo jen tělo
které by chtělo
aby taky uletělo

Však i když už po naději není ani zdání
žijem ve věku Velkého Očekávání

Všichni víme že se něco stane
ten komín času nabral pěkný tah
snad proklínání a utrpení mrtvých jím tak vane
a proto máme naději ale strach
ne

Velké Očekávání nás živí
leč nesytí ale vzbuzuje jen žízeň a hlad
na neviditelné očekávání naše oči civí
a očekávání nás fascinuje jako kuře had

Čekáme zhroucení hrůzné světské moci
leč neprozřem ale upadnem do ještě hlubší moci
čekáme krvavý konec který stihne tyranidu
a vleče s sebou besnění smrt a bídu
čekáme pomstu kterou nebudou s to provést naše ruce
a při níž pozbudeme mozku i srdce
čekáme spravedlnost která bude děsná
neboť nás samé vzbudí sekýrou ze sna
čekáme převrácení rukavice naruby
až se v ní objeví žraločí zuby
čekáme vytvoření nové planety
kde nám prvním se dostane odvěty
čekáme jen oděný sirným popelem
pod nímž jen své kultuře ustelem
čekáme nový věcí řád
a od hlavy nás bude žrát

Eventuální opačné naivní představy
čas s klidem správně chirurgicky napraví

Před dvaceti lety se rozdával smysl života v takových přehršlích
že kdo ho nebral musel se schovávat jako blbec

Už pradávno se mi zdálo
že proces stárnutí je ta jediná věc na životě zajímavá
- mimo jiné proto
že to je jediné co se nemůže zkusit ještě jednou -
a skutečně vidím že je to hodné pozoru

Všecko co člověk poslouchal jako blbosti starých
přichází k němu jako jeho vlastní
Ve dvaceti je to otřesná perspektiva

Tak člověk poznává
že se nic nemění
Idiotů je pořád stejně
- jak rychle nám dorůstají v každém ročníku!
A jejich zhovadilé ruce jsou nebezpečné stále stejně
- jak rychle se překládají k práci "na společném díle"
Těch co říkají že se nedá nic dělat
je stále stejně
a je jich vždycky moře
Těch co říkají že se musí bojovat
je stále stejně
a je jich vždycky pět a půl

Vyprávěla mi jedna stará paní:
V Rawensbrücku byl jednou vydán rozkaz
že všechny děti musejí jít do plynu
Které matky chtějí mohou jít s nimi
které nechťejí nemusejí
Žena měla nevlastní dítě a muže
který byl v jiném koncentráku a o němž neměla zpráv než že je
těžce nemocen

Doufala že její muž přežije
Nešla do plynu se svým dítětem jako ostatní matky
Její muž i ona přežili
vede se jim dnes dobře

Každé noci si však paní vzpomíná na oči toho pětiletého dítěte
Jež bylo přitiskáno k ~~existenci~~ ostatnímu drátu a stálo ve frontě
před plynovou komorou
Mlčky se stále za ní dívalo

Kdo se odváží vynášet nad touto ženou etické soudy? Byla to má
matka
Vbičování do prostoru nelidskosti dostávají se lidé nad etické
soudy

Mají právo volit bez ohledu na cokoli to
co je jim bližší

Když konám sebevraždu v tomto životě nelidskosti v němž žiji
volím tím co je mi bližší
a kdo se může odvážit vynášet nade mnou etické soudy?

Po celou věčnost budu vidět mlčící oči tohoto světa jež jsem
nechal ve frontě do plynové komory za ostatním drátem
ale mé svědomí je bez poskvrny

Kdo jako vy mlčky přihlížel existenci systému nelidskosti
ztratil právo na jakékoli etické soudy jak do minula tak do
budoucnosti

Může jen prosit aby mu bylo odpuštěno že vůbec byl
- sám snad nejpolitoványější obět
Ale nemůže už nikdy říci ani bu

Viděl jsem nejlepší lidi naší generace
jak jsou nuceni žít bez práce
jak čekají jen v zaživapohřbení
na smrti temné osvobození

To není život to je pláč
nevíme proč a nevíme nač
Viděl jsem bezpáteřné
karieristy a svině
jak pracují velice pilně
a tou pracovitostí přiměřenou katu
dostávají jen pocit nesmyslu za odplatu

Je kolem den je kolem noc
je kolem žití hrozná moc
je kolem žal je kolem stud
že nevíme kam odnikud
je kolem sen je kolem tma
jež slunce aureolu má
je kolem svět je kolem smrt
je kolem úsilí a prd

Hospoda byla poněkud natuchlá
špinavá nemytá už přes týden
Porád tam chodili chlstat pseudohippies
a tak se personál na úklid vysral
přestože po zdech visely obrazy Bonaparta
a jeho gardy která vybojovala
vítěznou bitvu u Waterloo
byl v lokále takový bordel
že i mne z toho jímalo
a obyvatelé této hospody
domnívajíce se že osmnáct až dvacet let je povyšuje na pány
tvorstva

srali na podlahu zcela klidně
neboť doma v maloměstských bytech
nebudou si smět ani zapálit cigaretu
No prosím -
To by mohl být portrét kterékoli manipulované společnosti
kteréhokoli státního kapitalismu
ale u nás ten jednodimenzionální člověk
právě pro to že žije v "socialistickém" fašismu
stává se už úplně bezdimenzionální
a není prostě ničím
je splasklá bublina
hovno jež přestalo kouřit
vyblitina a nula
z níž zas jen nula pojde
ať jsou jeho projevy jakékoli
Zdravím tu Normana Mailera
který tak krásně popsal
ledví intelektuála ve společnosti
jež je tak silná v kramflekách
že se ani nemusí snažit aby se přeměnila ve fašistickou
Zdravím ho proto
že armády noci jsou i u nás
ale nemohou vyjít za meze zpovědnic jimiž jsou hospody
neboť hned před vchodem čeká
esenbák s pětiletým vězením
a zítra
až se díky soudruhovi Biřakovi
staneme úplně "socialistickými"
s doživotními solnými doly na bratrské Sibiři
budoucnosti lidstva
Ne že byste mě sral pane Mailere

naopak se s vámi identifikuji
ale nevíte
v čem žijeme
Zničit Ameriku
je bezpochyby záslužné
a vaše láska k Americe
je pro mne neznámou nostalgií
kterou bych také velmi rád zakoušel
leč ke své zemi a k jejímu širšímu společenství bratrských zemí
nemám a nemohu cítit žádnou lásku
ani ambivalentní
Částím vůči nim
jen sežíhající nenávist
nenávidím stát v němž žijeme
a stejně tak ho nenávidí
99% jeho obyvatel
Žádná láska tu není
ani ambivalentní
už nás z toho vykurýrovali
jen nenávisť
a přání po zničení
je tu obecné
I nacionalisti
doufají jen v to
že náš stát bude definitivně zničen a nebude nikdy obnoven

Z takové hospody
se jde domů
Domů kde nevíš hodiny ani minuty
kdy tě seberou
Důvody?
Neuvezené
Příčiny?
Neznámé státní tajemství
Jen aby splnili kvótu zaplnění krimihálů
nebo že jseš jednou na listině
protože jsi kdysi kdesi netleskal
i když bys už byl pět let držel hubu
hodíš se jim
A lidi tu taky mají ženu a děti můj příteli Mailere
ataky s nimi chtějí být

Zas sedím u svíčky a místo abych spal
jsem doutník započal
za oknem nespavost duje -
co se opět připravuje?
Kromě doutníku se včera proces s velezrádci započal
Sen o krásné dívce se mi zdál
Noc na to co ten proces započal
Přece jenom k něčemu je!
Mou hroznou únavu mi zapuzuje!

/52.dopis
Evičce Štolbové/

Tak už to m tu máme!
Fízlové našpicujte uši
Žvanilové namávejte si panty
ať mě konečně dostanou kam patřím

/Tzv."Březnová báseň 1971"
čtená na veřejném shromáždění/

Když mi bylo 20 popravili Závěše Kalandru
který byl tehdy pro mne daleko víc než vlastní otec

Pár let nato div nepopravili mě
a teď je odsouzen a veze se do Jáchymova
Petr Uhl a dalších 13 soudruhů
opět jen za to že jsou marxisti
moji soudruzi kteří jako já
demaskují státně-kapitalistické zřízení vytvořené v Sovětském
svazu a kolonialistický statut naší vlastní země
protože jsou to marxisti
kteří ukazují prstem na podle spojení mezinárodního státního
kapitalismu
k totálnímu zotročení nás všech

Moc pěkně jste roztočili známý strojek na maso
kdy můžete vědět
že jako Slánský a spol.
popraveni coby "vrahové a špioni ve službách Američanů"
jak výstižně napsal dobře placený svobodmilovaný národní umělec
nebudou s týmž označením popravováni Husák a spol.?
To je pro vás nahore
kteří si opravdu těžce vydělávají svůj chléb

Ale co vy dole
vy bečící ovce
intelektuálská elito -
zase pracujete ve svých filosofických sociologických historických
psychologických matematických kybernetic-
kých vojenských a jiných ústavech
a udivujete sebe samy svou progresivitou když žvaníte o Heidege-
rovi a prohlížíte si poněkud starší
západní časopisy?
Zase vytváříte jen to schodiště hanby a hnusu
po němž stoupají zločiny?
No jistě -
kdopak by vám dal zadarmo auto
kdopak by vám porizoval chatu u Čerčan
jak byste se uživil chudáčkové!
My neviní trpící
nemůžeme nic dělat
když nemáme koryto
musíme si chránit aspoň dobrou pozici k lízání prdele
však z ní občas něco ukápne
Slavná elito! Již deset let se ušklíbáte jenom když slyšíte
slovo marxismus a revoluce
proto jste taky v osmašedesátém nedokázali než bučet
s úplným klidem si zaměňujete touhy po blahobytu za skutečnou
svobodu společnosti
Tady máte svoji posvátnou stokorunu /zapalují ji/
kterou jsem si ušetřil ze svého šestistovkového důchodu
tady máte mou prdel /odhalují ji/
můžete mi do ní vlízt všichni

Co vám proti státnímu kapitalismu a kolonialismu jehož jste obětí
pomůžou duchovní cvičení teosofie a jóga?
Co vám pomůže blábolení o nitru člověka a o lásce místo války?
Okupační armády se nikdy neptají zda okupovní lidé chtějí lásku
a ne válku
Fašistický vydřiduch se vám vykašle na vaše "duchovní osvobození"
ba je mu rád - děláte mu tím méně starostí - uvolňujete mu ruce
pro další zločiny

Ne - je jasné že nelze začít bojovat holýma rukama a zničehonic
ale kdo ještě je člověkem
musí se už od nynějška připravovat
protože režim státního kapitalismu musí být zničen
jen nesmíte znovu dopustit abyste se opět jako v osmašedesátém
dali vláčet profesionálními aparátníky

Svobody Dubčky a Černíky
kteří pochopitelně nemají zájem na tom aby se opravdu změnil
režim jenž je vytvořel a z něhož žijí

Musíte sá stále být vědomi že socialismus
není nic víc a nic mén
než samosprávná organizace společnosti
že tedy všechna síla je ve vašich rukou
jen když jich použijete
A pochopte právě teď
co říká Mao Ce-tung
že nikdo nemůže lidi osvobodit shora
osvobodit lidé se mohou jen sami a zdola
shora je je možno jen ujarmit

Za vašimi zády se ve skutečnosti třese vykořisťovatelská oligarchie
Sovětský svaz nepřežije léta osmdesátá
ale vy musíte být připraveni
I kdyby pozavírali všechny marxisty
nemohou pozavírat všechny nás

V současné společnosti nejde o těžkopádnou a vzhledem k současné
policejní technice anachronickou výstavbu ilegální
revoluční strany
v současné společnosti - ve společnosti státního kapitalismu - jde
o pochopení a osvojení si principu samoorganizace lidu
přátelé s přáteli
seskupují důvěrně se znající
nemusejí čekat na žádné výzvy a instrukce
majíce nepřítel stále před očima
sami nejlépe poznávají jak a kdy mu zasazovat rány

Bude potřeba zásoby léků potravin i šatstva pro dezertující vojáky
bude potřeba sítě spojek
na motorkách od závodu k závodu
bude třeba vlastního rozhlasu
bude potřeba před ničím se nezastavující iniciativy
a jsem rád že v našem národě nám pomůže i to že jsme Švejci
neboť smíchu je dnes k revoluci potřeba víc než čehokoli
Náš život je dnes osvětlen jen dvojím světlem
politiky /až se nám to líbí nebo nelíbí/ a lásky
neboť život a smrt
příliš ztratily na své důležitosti
ve světě blahobytu konzumu manipulace přemožení a přezabití
Zničíme-li státní kapitalismus nechceme dojít ani stavu
chiliastické revoluční askese
ani hniloby společnosti všeobecného superkonzumu
ale stavu prosté a zodpovědné lidskosti
jejímž přirozeným klimatem je radost
Jsem zvědav jak budou soudit mne
když je známo že jsem maoista

Nepíšu vám poezii a nikdy jsem vám nechtěl psát poezii
chcete-li poezii naserte si do ksichtu a pěkně sáto rozmažte
jako pletový krém
který právě k vaší duši sluší

Nejstrašnější není totiž brutalita s níž jednotliví lidé jsou
zbavováni svobody ba života
nejstrašnější je bestialita s níž nás všechny s klidem přinucují
přihlížet ba tleskat
Šedesátiletí - jděte se přímo postavit do fronty před krematorium
čtyřicetiletí - ať vám uhnije zaživa vaše přirození i přirození
vašich manželek a hnusných milenek
dvacetiletí - jděte se rovnou oběsit
jestliže nebudete ode dneška den co den připravovat válku válku
válku
válku a válku zločincům
kterí jinak
s vámi nebudou dělat žádné cavyky

A právě během příštích třiceti let to bude
během nichž je nutno to připravit a dokázat
právě těch třicet let
v nichž budeme žít my a nikdo jiný
právě těchto třicet let
nám vymezily demografické ekonomické sociální a psychologické
parametry vývoje lidstva
A před tak krátkou lhůtou nikam neutečete
ani do svých aut ani do svých duchovních cvičení ani do své -
většinou promiskuitní - postele
Však již za deset let přijdou první mladí kteří budou chtít
abyste jim složili účty
z toho jak jste připravili či promarnili možnost dnešního dne

Napsal jsem několik filosofických knih
Jak ten mnich
co neví co je v nich
Bylo mi vytýkáno
že jsem v nich neuváděl žádné citáty
Proč bych to tedy nenapravit v básni -
snad ji to zkrásní:
"Zabraňte stalinskému fašismu
úplně pohrbít Říjnovou revoluci
Bráňte se fašistické ideologii!
Vždyť v Sovětském svazu
Marxe po hlavě bijí!" /Egon Bondy: Pražský život, Praha 1950/

Č Á S T T Ř E T Í

N E U J D E Š N Á D C H Y

Otevřu oči a pomyslím na smrt

Ba ještě před probuzením jen jak bdění dorážet začíná
ihned vzpomenu na smrt

Ležím prvních pár minut neschopen pohybu a se znovu zavřenýma očima
do uší mi doléhají první neklamné zvuky nového dne
někde v dálce rádio hlásí přesný čas

a zvon opožděně vyklinkává poledne
celým tělem mi přechází studená hrůza a slizce lepkavý odpor
dohromady sezdávající jen naprostou malátnost
a tu myslím znova na smrt

utíkám se k té vzpomínce jak k bohu

toužím po ní jako po lásce

ba daleko víc

jako po naději

o níž vůbec ve svém životě nevím co to je

jež však musí být ještě krásnější než bůh láska a pivo

a nad níž krásnější je už jen jediné

- a to zapomnění

ale ne pouhé vlastní zapomnění na jakési svoje trmapoty

ale zapomnění jímž jsem definitivně i já sám zapomenut

tj. jako bych byl pro nikoho vůbec nikdy nežil

- a to je opět přece smrt

nejdrahocenější a nejvášnivější vůně

nejpalčivější a nejžádoucnější barva

nejdražší a nejtěžší drahokam

A celý den mátožím se jak bída s nouzí

co chvíli zakopnu uhodím se do holené poleju se vařící vodou
šlápnu do hovna

a tu vždy myslím na smrt

nedosažitelné a odpírané políbení

z etické zhovadilosti /že prý mám zodpovědnost z k Julii/ odříkané
dobro

vzdálené jak ráj

zakázané jak pravda

A týdny a týdny a měsíce

čekávám vždy do večera

až přijde půlnoc a já usednu

u stolu proti posteli se spící Julií

a budu se dívat a dívat a dívat

do blikotavé tmy svíčky

do zastřeného šera lampy

do blábolivého škvíření kamen

a uvědomovat si že den je už přece za mnou

že několik příštích hodin bude dobrých

těch sestřeniček smrti

a budu sedět

a myslet na smrt

s tou nejtišší pokorou
pokorou beze slov a bez přání
bez modliteb a proseb
jak mě už naučilo čtyřicet let
a budu šťasten když se mi podaří jen zahlédnout ji do tváře
jen letmo se dotknout její sladké ruky
jen udítit lehký vánek jejího dechu
jak preletí mou hlavou jako pohlazení matky které jsem nepoznal
a dokonce jestliže v rozzařující se tmě
postřehnu aspoň na zlomek okamžiku její povzbudující úsměv
jak dotykem Země nabudu síly a odvahy
a alespoň malou chvíli před sežráním hypnotik
-jichž musím co měsíc brát větší dávky -
budu šťastný

Neboť nemám už nic
-pakliže jsem kdy měl -
a pakliže vůbec kdo kdy má -
v tomto životě než smrt

A netoužím po ničem
než po smrti
tak jak jsem toužil po lásce
tak jak jsem toužil po básních
tak jak jsem toužil po poznání
tak jak jsem toužil po tvorbě
tak jak jsem toužil po poznání
tak jak jsem toužil po slávě
to vše dohromady se slilo a tvoří teď jedinou bezbřehou touhu po
smrti

Prál jsem si smrti vždy
prál jsem si jí a několikrát ji i hledal
a nebylo mou vinou že mne nepřijala
Prál jsem si jí vždy
a tedy jistě měl i po ní tužbu
ale takové toužení
jež vyčerpává k úplné bezmocnosti
jež svou vášnivostí naprosto oněmuje
jež svou trpělivostí trěští a šílí
a jež svou hlubokostí skoro nahání děs
takové toužení jsem nikdy v ničem neměl a nezažil
takové toužení může být jen jedno jediné toužení
naprosté toužení po smrti

A nemohu nic dělat
celý den
a nemohu usnout celou noc
nemohu číst a nemohu psát
nemohu jíst a nemohu spát
jakkoli o nenaplnitelnosti své touhy vím
a tedy měl bych přec se chovat rozumně
nemohu nesžírat se svojí touhou
těšit se jí a trýznit se jí
jak je krásná a jak je nedosažitelná
jako každý milenec poznal a ví
a snad neví jen ženy
neboť o těch nic nevím zda někdy některé někoho milovaly jinak než
z ješitnosti
jak těžké je pro mne pohledět
na vymetenosti mých dní
skleslost rukou

a prázdnotu mozku
když jsem byl zvyklý že všechny byly plné
Jak těžko je mi sledovat ten tobožán úpadku
jenž zasahuje už i stránky nejsměšnější a nejbezvýznamnější
jako je jídlo oděv byt otop boty
jak těžko je mi bloudit po tom pomalýma očima
byť jsem dávno zcela klidně a bezpečně pochopil
že to vše jsou věci k nestárání se
jak dny tak ruce tak mozek
a jídlo oděv byt otop jakož i boty

Necítím prudkou bolest srdce jen tupý tlak v břiše cítím
když den za dnem se vrší víc nevykonaných prací
rozervřených nezodpovědností
nereparovaných ostud
- všeho přibývá
ale přibývá s tím i času
a ten je nejspolehlivějším průvodcem smrti
stačí se tedy jen jemu oddat
jemu předat uzdu i bič
a jakmile se nevzpírám tomu že jsem vláčen na provaze svázan na
všech údech
tak už ani nekřičím a mám jistotu že to jednou skončí

II.

Budete tleskat jako vaši otcové
kterými dnes tak pohrdáte
budete hlasovat na všechny povely nové
s přesvědčením že si přec čestnost zachovávejte
starající se o blaho svého živobytí
když "v daných poměrech" to nemůže jinak býti
Stanou se z vás horší kurvy než byli vaši pohrdaní otcové
pro něž to bylo přeci jen historicky nové
a mnozí z nich se snažili dodat si upřímnou víru
Ale pro vás už nebude ani omluvy ani smíru

III.

Černoši které potkávám jsou krásní
Mongolové ještě krásnější
Češi jsou nejošklivější

Jsa Čechem nemohu si pomoci
nebo jen doufat v eventuální židovské předky
Slovani vypadají vždycky blbě
a Nordičani naprosto debilně
Nátura Vikingů
jejichž se cítím potomkem
je pravá dětská krutost a pitomost
jak dosvědčují ony nádherné sagy jež čítám každý rok poznova
protože idiotismus bez špetky humoru
má do sebe jistě cosi imposantního
- právě absenci imposantnosti vytýkali Švejkovi -
imposantního jak impotence
hrdě stavěná na odiv
Oproti tomu náš Švejk
je člověk nehezky nehrdý a neimposantní
rovněž nepitomý a nekrutý
muž vytríbeného vkusu pro věc
schopný adaptace v jakémkoli prostředí
aniž bystratil individualitu
kterou podle okolností mimeticky skrývá

Je to podivuhodně mnohotvárný muž
a přece z jednoho kvádru
jak to po nás chtěl pan Neruda
Krásní černoši a Mongolové
by se na jeho místě asi scvokli
začali chradnout depresí
nebo rozmlátili zařízení ~~bytu~~ a byli odlikvidováni
protože se to v civilizované společnosti netrpí
A Viking
ten pravda
by zůstal civět jak prase na hromady hnoje
a než by se stačil ohnat svým plechovým mečištěm
měl by pěkně nožky podtrženy a vlekli by ho hrdinu
do prima fabriky na prefabrikáty

Nu - nač mluvit o různých etnických skupinách
jen stress v němž jsem mne k tomuto pozorování vede
a píšu
jen abych sám sebe uklidnil
Vždyť co by byla poezie k čemu
kdyby vlastnímu tvůrci neměla po týdnech a týdnech trýzně
přinést uvolnění

Proto psávali básníci o lásce
o květinách a lůně přírody
o Intellectual Beauty
a já bych musel psát o bytě
jejž sháním a nemohu sehnat
a o penězích jež nemám a jež potřebuji mít
Proč tedy nepsat o černoších?

Bylo mojí specialitou
vždy že jsem čtenáře nudil
/pokud jsem nepsal sprostě což si každý rád pamatuje/
neostýchám se proto ani teď
donutit čtenáře k odložení textu
jakožto nic neříkajícího nic neřešícího a k ničemu neinspirujícího
Je jen otázkou
zda právě texty tohoto charakteru
nemluví spíše k jistým ne často fungujícím gangliím čtenářů
tím že v nich uvolňují možnost
vyjádřit se básnicky právě tak
ba i naopak
/sf.: Alice in the Wonderland/
a takto se potýkat nejen ontologicky
/sf.: Consolation of Ontology/
ale i každodenněživotně

Rozběh myšlí pronásledovaného intelektuála
- pronásledovaného už 170 let a ještě dalších 300 let -
je obdivuhodně křepký a bujarý
při vši své fragilnosti a neopodstatnosti
Zbude nám asimisto umělých rájů
jen neumělé tvoření
básnění malování a tak dále
v němž jako diskriminovaná
leč stále vynucovaná společenská skupina
/jakožto marxista se ovšem neodvážím říci "třída"/
si budeme odreagovávat své potíže své mindráky svou diskriminaci
~~xx xx~~ ne nepodobně starým čínským literátům
kteří taky moc dobře věděli
ale nic nemohli měnit na běhu věcí

a těm štrebrům v našich řadách přenecháme aby dělali pofiderní kariéry

Jen když se uklidníme a budeme dobré mysli!

Můj psychiatr mi radí:

"Více piva!"

To je ovšem nepochybně fundamentální

Praví sice Amalrik - v překvapující shodě s Egonem Bondym -
"že roku 1984..."

- ale i kdyby:

dále zůstane 300 let vyhnanství

neboť to co se tu bude budovat

bude po deset generací velmi nepříjemné

Dobrý voják Švejk a dobrý voják Lei-Feng

/u nás želbohu dosud málo známý/

jsou přece jen diametrální rozdíly

A tak se v nudě malované nudou na pozadí nudy

vracíme - chceme-li - znovu ke krásným černochem a ještě
krásnějším Mongolům

jež potkáváme denně na ulici

zvláště u studentských kolejí

že ať kam se hnu

všude mne nějaký cizinec zdraví

s úctou

jako patriarchu čs. maoismu

a já nevím kdoto je

IV.

Vrátil jsem se z lázní s vlasy střapatými

má holka čte moji knihu o Buddhovi

No dožre Pustím si Blood Sweat and Tears

/aby je bůh proklel za tak dlouhé jméno/

a jdu k Martinicům

Jdou spát

byť je deset hodin večer

že zítra jedou na víkend

Holka přijde za mnou šípkového vína půl flašky

nemáme cigarety

jdu pomalu

přezutý do tenisek

k Bonapartovi pro tři Plzně

Když se vrátím

holka se sprchuje v koutě

kteřý jsme si za drahé peníze dali zřídit

Přijde

a volá:

Přikryj mě -

od babičky jsem se učila

že pok koupeli se nemá nic na tělo oblíkat

jenom přikrejt

Co mám dělat?

Snáším textilie a kožešiny co jich je v dohledu

a pořád holce jedna ruka vylejzá

/a to není ožralá/

Trochu ji ukonejším

/prendám druhou stranu té LP/

a koukám jít ke svému pivu

A teď konečně se mohu zastínit nad ontologií

neboť ontologie není jen filosofie

to je v první řadě básně
básně dostupná jen básníkovi
básně realizovaná jen vizionářem
nikdy ne matematikem či dokonce fyzikem!
Co svět bude světem
žádný Einstein či Newton nevyjádří nic z ontologie
ale takoví psychopati jako Blaise Pascal
a alkoholici jako Ladislav Klíma
vyjádří skoro vše
- jenže to není srozumitelné

Já sám jsem se od mládí pokoušel
o neuskutečnitelné: abych to totiž
obě dal dohromady Ne pro vlastní slavnost
ale proto
že si myslím
že by se lidem mělo dostat čitelného návodu
jak se na to vysrat

Tu hýkají ti Blood Sweat and Tears
a maj recht
Co s nimi má společného naše vlast

V.

Je blbost přát si žít
je blbost chtít se radovat
A přece jen nejhlubší
protože nejnesmyslnější
jsou právě děti s ké blbosti
a bolesti
- když praskne mýdlová bublina
když se rozsype písková bábovička
to je opravdu k pláči
k nepotlačitelnému pláči
když ani takhle nevinná pitomost
jež měla sloužit jen obšťastnění
rozšíření radosti
a tím spasení světa
není dovolena
Komu bychom tím ublížili
kdyby se nám dařili pískové bábovičky
kdyby se nám dařila radost?
Ale ne! "Běh světa" je nenávidí nesnáší je
najednou ze své anonymity
vyhlašované bezsubjektivnosti vědeckosti a objektivnosti
projevů úžasné rychlou reaktivitu
strašně subjektivní alergii
jako bejk na červenou
a kopne musí kopnout a zuřivě kopnout
do každé pískové bábovičky
rozkopne v zárodku každou radost
každý život který by chtěl být něčím víc než lízáním močůvky za
účelem dalšího rozmnožování
rozkopne každou hlavu až mozek stříká
a proto jsou lidi už jen bezhlaví

VI.

Kde v tomto světě potkáš něco jiného než radost?
Utrpení je radost a být je jediné a pouze utrpení
Všechno co je - má jednu svůj konec
a to je radost
Tak ležím a přemýšlím a dni se už nevracejí

++++++/ K O N I E C / ++++++

Při každé návštěvě
se od vás dozvím o dalších přátelích,
kteří se odstěhovali.
Mám pro ně porozumění,
zvláště když jde o mladé lidi,
kteří chtějí poznat svět,
studovat,
něco vidět,
a které tady ještě nemusí držet
pocit odpovědnosti za nějaké načaté dílo
nebo pocit,
že jsou věci, od nichž chlap neodchází.
A přece, když tak o tom uvažuji,
napadá mne,
že takové rozhodnutí je na místě vždy tehdy,
kdy studium je pro člověka
především sbíráním informací.
Pokud mu ale jde o pravdu,
měl by ji asi hledat hlavně
v sobě
a v tomto světě,
do něhož ho osud uvrhnul.
Kdo se o to nepokusí,
stěží ji asi nalezne jinde.

Nejde tu
mnohdy spíš o únik od pravdy,
než o cestu k ní?

/Václav Havel, Bory, září 1981/

informácie informácie informácie informácie informácie informácie
informácie informácie informácie informácie informácie informácie

350 výročie narodenia Barucha Spinozu 350 výročie narodenia Barucha
V roku 1632 sa narodil v Amsterdame Baruch /Benedictus/ Spinoza,
jeden z najväčších filozofov modernej doby. Pripoňme si jeho filo-
zofický odkaz aspoň krátkou ukážkou z jeho vrcholného diela - Etika:

Časť IV. - Oľudskej neslobode alebo o sile afektov

Kapitola 9. Nič sa nemôže s niekoho prirodzenosťou zhodovať viac
než ostatní jednotlivci toho istého druhu. Preto /podľa kap. 7/
nie je dané človeku k zachovaniu jeho bytia a k jeho rozumnému ži-
votu nič užitočnejšie než opäť človek vedený rozumom. Ďalej, pre-
tože medzi jednotlivými vecami nepoznáme nič cennejšieho, než je
človek vedený rozumom, nemôže nikto ukázať veľkosť svojho umenia
a svojho nadania lepšie nž tým, že vychová ľudí tak, aby nakoniec
žili podľa príkazov vlastného rozumu.

Kapitola 10. Pokiaľ sú ľudia ovládaní závišťou alebo nejakým afektom
nenávisť, stoja proti sebe, a je treba sa ich báť tým viac, čím
viac svojimi schopnosťami vynikajú nad ostatnými jedincami v prí-
rode.

Kapitola 12. Pre ľudí je predovšetkým užitočné to, aby zjednocovali
svoje zvyky a aby sa združovali do takých zväzkov, pomocou ktorých
sa lepšie vytvára jednota a vykonávali to, čo slúži k posilneniu
priateľstva.

Kapitola 15. Zdrojom svornosti je to, čo sa vzťahuje k spravodli-
vosti, rovnosti a čestnosti. Okrem toho, to čo je nespravodlivé
a to, čo je zdrojom nerovnosti, znášajú ľudia rovnako ťažko ako to,
čo je potupné, alebo to, že niekto pohŕda s uznávanými mravmi štá-
tu....

Kapitola 16. Zdrojom svornosti býva väčšinou strach. Je to však
svornosť bez dôvery. Pripojme k tomu, že strach vzniká z nemohú-
cnosti ducha, a preto je bez úžitku pre rozum. Rovnako je tomu aj
so súcitom, i keď sa na povrchu javí ako plnenie povinnosti.

x x

Od vyhlásenia výnimočného stavu v Poľsku uplynuli dva mesiace. V
našej tlači sa dennodenne objavujú štvavé články "vychýreného tan-
demu" Minárik - Lipavský /tzv. "novinári"/. Ich ohováračská kampaň
nepozná hraníc a preto uverejňujeme aspoň krátku ukážku z prvej
časti programu Solidarity schváleného I. celoštátnym zjazdom v
Gdaňsku. Myslíme si, že je to jasná odpoveď na špinavosti voči
Solidarite napáchané v našej tlači, v rozhlase a v televízii.

Solidarita vznikla z robotníckeho hnutia, zo štrajkov v roku 1980 medzi robotníkmi veľkých podnikov v rôznych častiach krajiny. Bodom zvratu bol august 1980 na pobreží. Náš zväzok vyrástol z hnutia odporu polskej spoločnosti, ktorá sama na sebe prežila v minulých tridsiatich rokoch porušovanie ľudských práv, zo vzbury proti diskriminácii v oblasti svetonázorovej a proti ekonomickému vykorisťovaniu. Bol protestom proti existujúcemu systému vykonávania vlády.

Nešlo nám iba o materiálne podmienky, i keď sa nám žilo ťažko. História nás naučila, že bez slobody nie je chleba. Išlo nám tiež o spravodlivosť, o demokraciu, o pravdu, o záľonnosť, o ľudskú dôstojnosť, o slobodu presvedčenia, o obrodu republiky a nie len o chlieb, maslo, klobásu. Všetky základné hodnoty boli natoľko znevážené, že bez ich obnovenia nebude možné nič zmeniť k lepšiemu. Ekonomický protest preto musel byť súčasne protestom spoločenským, spoločenský protest musel byť zároveň protestom morálnym. Tento spoločenský a morálny protest nevznikol zo dňa na deň. Je v ňom dedičstvo krvavých represálií proti poľňanským robotníkom v roku 1956 a robotníkom z pobrežia v decembri 1970, revolte študentov v roku 1968, robotníkov z Radoma a Ursusu v roku 1976. Je v ňom dedičstvo nezávislého hnutia robotníkov, inteligencie a mládeže, úsilie cirkvi o uchovanie hodnôt atď. Sme organizácia, ktorá v sebe zlučuje rysy odborového zväzu a veľkého spoločenského hnutia. Vďaka vzniku takejto organizácie prestala byť poľská spoločnosť rozdrobená, dezorganizovaná, ztratená: tým, že sa zjednotila pod heslom solidarity, znovu nadobudla silu a nádej a vznikli skutočné podmienky pre národné obrodenie. Náš zväzok je najširšou reprezentáciou pracujúcich v Poľsku, chce byť a bude k vedúcou silou tohoto obrodienia. Spojil nás protest proti nespravodlivosti, zneužívaniu moci a zmonopolizovaniu práva; stali sme sa predstaviteľmi a vyjadrovateľmi nádejí a túžob celého národa. Spojil nás protest proti chápaniu občana ako majetku štátu, proti tomu, že pracujúci boli zbavení skutočného zastupovania pri konfliktoch so štátom, protest proti požadovanej politickej poslušnosti namiesto samosprávnej činnosti. Spojil nás protest proti klamstvám vo verejnom živote, protest proti ničeniu a mrhaniu výsledkami ťažkej a trpezlivej práce ľudí. Sme však silou, ktorá je schopná nielen protestovať, ale ktorá túži aj po budovaní Poľska spravodlivého pre všetkých a pre navrátenie ľudských práv. V samom základe akejkoľvek činnosti musí byť úcta k človeku. Štát musí slúžiť ľuďom a nie vládnuť nad nimi. Musí slúžiť spoločnosti a nemôže byť stotožňovaný s jednou politickou stranou. Štát musí byť spoločným majetkom, prospešným zriadením pre všetkých.

X X

Zámok na skale zo slonoviny omývaný príbojom
Postavený v desiatom storočí. Maják pre každú loď
Plávajúcu do prístavu v čase prílivu
Na dostrel šípu z kuše.
Odliv kreslí jemnú líniu obzoru.
Žil tam Gilles de Laval, barón de Retz,
Bol, myslím, zbojníkom, teddy-boyom či Halbstarkom.
Jeho otec zahynul pri poľovačke v roku 1415,
Vraj polesného strela minula srdce diviaka.
A Gilles si užil slobody až, až
Hoci sa naučil čítať a písať
Nenašiel tú správnu múzu.

Radšej mal spoločnosť dvorných Falstaffov
Po celom okolí rozsievajúcich strach.
Mal šestnásť keď sa oženil s Katarínou de Thouars
A ako jeden z prvých podal pomocnú ruku Johanke d'Arc.
Nebojácny, pravá ruka Johany,
To bol on, čo ju podržal v bitke pri Tournelles.
Ale neskôr, ako dvadsaťšesť ročný generál Francúzska,

